

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Kongresový cestovní ruch v prostředí České republiky a
Ruska**

Iana Plias

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Iana Plias

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Kongresový cestovní ruch v prostředí České republiky a Ruska

Název anglicky

Congress tourism in the Czech Republic and Russia

Cíle práce

Cílem diplomové práce je především charakteristika kongresového cestovního ruchu v České republice a v Rusku, a následně je komparace podle vybraných kritérií. Porovnání bude provedeno na základě klíčových ukazatelů a způsobu statistického sledování kongresového cestovního ruchu, rovněž podle úrovně spolupráce účastníků a rozvoje kongresového potenciálu obou zemí a jejich hlavních měst.

Metodika

Metodika při zpracování teoretické části diplomové práce je založena na studiu odborné literatury a oficiálních internetových zdrojů. V analytické části práce budou hlavně využity metody deskripce, analýzy a s ní související syntézy. Za účelem dosažení cíle bude provedena analýza stavu kongresového cestovního ruchu v České republice a v Rusku, včetně analýzy nabídky kongresových prostor, ubytovacích zařízení a stravovacích služeb, následně bude provedeno zkoumání kongresových akcí konaných v České republice a v Rusku a v jejich hlavních městech – v Praze a v Moskvě. Na základě výsledků analýzy a zhodnocení kongresového cestovního ruchu v obou zemích bude provedena komparace podle vybraných kritérií.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Kongresový cestovní ruch, kongresový průmysl, analýza kongresového cestovního ruchu, kongresová akce, Česká republika, Rusko, Praha, Moskva

Doporučené zdroje informací

BERÁNEK, Jaromír a kol., 2013. Ekonomika cestovního ruchu. Praha: MAG CONSULTING, 296 s. ISBN 978-80-86724-46-1.

INSTITUT OBCHODNÍHO A CESTOVNÍHO RUCHU, 2006. Kongresový a incentivní cestovní ruch. Praha: MAG CONSULTING, 80 s. ISBN 80-86724-20-4.

Odborná periodika a oficiální internetové zdroje.

ORIEŠKA, Ján, 2004. Kongresový cestovní ruch. PRAHA: IDEA SERVIS, 139 s. ISBN 80-85970-45-7.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, 2011. Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada Publishing, 216 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

ŠAUER, Martin, Jiří VYSTOUPIL a Andrea HOLEŠINECKÁ, 2015. Cestovní ruch. Učební text. Brno: Masarykova univerzita, 477 s.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Josef Abrahám, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2021

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Kongresový cestovní ruch v prostředí České republiky a Ruska" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu diplomové práce, panu doc. Ing. Josefu Abrahámu, Ph.D. za odborné a metodické vedení práce.

Kongresový cestovní ruch v prostředí České republiky a Ruska

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá charakteristikou kongresového cestovního ruchu v České republice a v Rusku a následně jejich komparací. Teoretická část zkoumá hlavní pojmy cestovního ruchu, jeho typologii a historii vývoje. Rovněž vymezuje kongresový cestovní ruch, jeho funkce, typologie a organizování kongresových akcí, a nakonec mezinárodní organizace zabývající se kongresovým cestovním ruchem. Analytická část charakterizuje současnou situaci kongresového cestovního ruchu v České republice a v Rusku, včetně jejich hlavních měst. V této části jsou popsány klíčové ukazatele kongresového cestovního ruchu v obou zemích, dále jsou předloženy dostupné informace o kongresovém potenciálu destinací, tedy o nabídce kongresových prostor, ubytovacích zařízení a stravovacích služeb, infrastruktury. Nakonec jsou představeny dostupné národní a mezinárodní statistiky o počtu uskutečněných akcí, počtu účastníků a zaměření kongresových akcí. Rovněž v této části je prozkoumán dopad pandemie na kongresový průmysl v prostředí České republiky a Ruska. V závěrečné kapitole je analýza získaných poznatků a následně jejich zhodnocování.

Klíčová slova: kongresový cestovní ruch, kongresový průmysl, analýza kongresového cestovního ruchu, kongresová akce, Česká republika, Rusko, Praha, Moskva

Congress tourism in the Czech Republic and Russia

Abstract

This diploma thesis deals with the characteristics of congress tourism in the Czech Republic and Russia and their comparison. The theoretical part examines the main concepts of tourism, its typology and history of development. It also defines congress tourism, its functions, typology and organization of congress events, and finally international organizations dealing with congress tourism. The analytical part characterizes the current situation of congress tourism in the Czech Republic and Russia, including their capitals. This section describes the key indicators of congress tourism in both countries and presents available information on the congress potential of the destination, and so the offer of congress facilities, accommodation facilities and catering services, infrastructure. Finally, available national and international statistics on the number of events held, the number of participants and the focus of congress events are presented. This section also examines the impact of the pandemic on the congress industry in the Czech Republic and Russia. The final chapter is an analysis of the acquired knowledge and then their evaluation.

Keywords: congress tourism, congress industry, analysis of congress tourism, congress event, Czech Republic, Russia, Prague, Moscow

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Cestovní ruch	12
3.1.1 Definice, základní pojmy a účastníci cestovního ruchu	12
3.1.2 Typologie cestovního ruchu.....	13
3.1.3 Historie vývoje a současné tendence cestovního ruchu.....	16
3.2 Kongresový cestovní ruch.....	22
3.2.1 Definice a vymezení pojmů	23
3.2.2 Historie a vývoj.....	24
3.2.3 Funkce kongresového cestovního ruchu.....	26
3.2.4 Akce kongresového cestovního ruchu	27
3.2.5 Organizování kongresových akcí.....	29
3.2.6 Mezinárodní organizace zabývající se kongresovým cestovním ruchem.	35
4 Vlastní práce	38
4.1 Klíčové ukazatele kongresového cestovního ruchu v ČR a v Rusku.....	38
4.2 Účastníky v oblasti kongresového cestovního ruchu v ČR a Rusku.....	40
4.3 Kongresový potenciál České republiky a Ruska.....	43
4.3.1 Nabídka kongresových prostor	43
4.3.2 Nabídka ubytovacích zařízení a stravovacích služeb	48
4.3.3 Infrastruktura	49
4.4 Kongresové akce v České republice a v Rusku	50
4.5 Kongresové akce v Praze a v Moskvě.....	55
4.6 Dopad pandemie COVID-19 na kongresový cestovní ruch v ČR a Rusku	63
5 Výsledky a diskuse	67
5.1 Klíčové ukazatele	67
5.2 Účastníky v oblasti kongresového cestovního ruchu	67
5.3 Kongresový potenciál.....	68
5.4 Statistické sledování.....	69
5.5 Shrnutí poznatků	69
6 Závěr	71
7 Seznam použitých zdrojů	72

Seznam obrázků

Odkazovaný seznam obrázků

Seznam tabulek

Odkazovaný seznam tabulek

1 Úvod

Cestovní ruch je neustále rostoucí a ekonomicky důležité odvětví na celém světě i na místní úrovni. Významně přispívá k vytváření pracovních míst, příjmům z vývozu a domácí přidané hodnotě a pomáhá zvyšovat atraktivitu a pohodu míst, a to nejen jako místa k návštěvě, ale také k životu, práci a investování.

Cestovní ruch bývá označován za odvětví budoucnosti – jeho rozvoj umožňuje zejména rostoucí životní úroveň významné části světové populace a zásadní změny v oblasti komunikace a dopravy, tedy rozšíření internetu a rozvoj nízkonákladové dopravy. Dalším posunem souvisejícím i s posledními dvěma zmíněnými faktory je rostoucí fragmentace spotřebitelů – rozdíly v rozsahu a úrovni služeb čerpaných jednotlivými turisty se dále zvětšují. Mezi nejžádanější klientelou patří nepochybně kongresoví turisté, kteří dle výzkumů vydávají v průměru dvojnásobek útraty „běžných“ hostů. Vzhledem k ziskovosti kongresových a incentivních akcí je konkurence v tomto segmentu cestovního ruchu mimořádně vysoká.

Kongresový cestovní ruch naplňuje vědecko-informační funkci cestovního ruchu. Na různé úrovni umožňuje výměnu zkušeností, získávání nových poznatků a informací, navazování pracovních kontaktů mezi odborníky ze zainteresovaných vědeckých, technických a společenských oblastí, rozšiřování vědecké a odborné spolupráce.

Kongresový cestovní ruch je nejrychleji rostoucí směr moderního cestovního ruchu. Utvořil se v samostatnou sféru odvětví cestovního ruchu a stal se nedílnou podmínkou úspěšného podnikání moderních společností, má významný dopad na rozvoj ekonomiky.

Rozvoj kongresového cestovního ruchu je podmíněn rostoucí potřebou výměny informací, které není možno získat jenom novými technologiemi. Potvrzením významu každé kongresové akce jsou výsledky konkrétní činnosti jejich účastníků, uplatňování nových progresivních prvků a metod, pracovních postupů, růst odbornosti, která vyžaduje další stálé vzdělávání a aktualizaci stupně poznání. Pozornost, kterou kongresovému cestovnímu ruchu věnují organizátoři kongresových akcí, cestovní kanceláře a ubytovací a stravovací zařízení, je důkazem jeho významu nejenom z odborného, ale i společenského a ekonomického hlediska.

V současné době kongresový cestovní ruch je členem globálního ekonomického uznání, ovlivňuje platební bilance státu a je vzat v úvahu při měření hrubého domácího produktu. Kongresový cestovní ruch je důležitým nástrojem pro rozvoj státu.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je především charakteristika kongresového cestovního ruchu v České republice a v Rusku, a následně je komparace podle vybraných kritérií. Porovnání bude provedeno na základě klíčových ukazatelů a způsobu statistického sledování kongresového cestovního ruchu, rovněž podle úrovně spolupráci účastníků a rozvoje kongresového potenciálu obou zemí a jejich hlavních měst.

2.2 Metodika

Při tvorbě teoretické části diplomové práce metodika je založena na studiu odborné literatury a oficiálních internetových zdrojů. V teoretické části jsou vymezeny hlavní pojmy cestovního ruchu, jeho typologii, a rovněž historii vývoje a současné tendence cestovního ruchu. Dále je popsán kongresový cestovní ruch, kongresové akce a jejich organizování, a nakonec mezinárodní organizace zabývající se kongresovým cestovním ruchem.

V analytické části práce budou hlavně využity metody deskripce, analýzy a s ní související syntézy. Za účelem dosažení cíle bude provedena analýza stavu kongresového cestovního ruchu v České republice a v Rusku, včetně analýzy nabídky kongresových prostor, ubytovacích zařízení a stravovacích služeb, následně bude provedeno zkoumání kongresových akcí konaných v České republice a v Rusku a v jejich hlavních městech – v Praze a v Moskvě. Na základě výsledků analýzy a zhodnocení kongresového cestovního ruchu v obou zemích bude provedena komparace podle vybraných kritérií.

3 Teoretická východiska

Třetí kapitola diplomové práce se zabývá teoretickým vymezením kongresového cestovního ruchu v rámci cestovního ruchu. První část je zaměřena na cestovní ruch, jeho definici, typologii a historii vývoje. Druhá část specifikuje pojem kongresového cestovního ruchu, jeho funkce, bude popsán proces organizování akce kongresového cestovního ruchu. Na závěr této kapitoly budou představeny mezinárodní organizace zabývající se kongresovým cestovním ruchem.

3.1 Cestovní ruch

První podkapitola vymezuje hlavní pojmy cestovního ruchu, jeho typologii, a rovněž historii vývoje a současné tendence cestovního ruchu.

3.1.1 Definice, základní pojmy a účastníci cestovního ruchu

Definice cestovního ruchu existuje celá řada. První moderní definice pochází od Krapfa a Hunzikera (1942), kteří cestovní ruch definují „jako souhrn jevů a vztahů, které vyplývají z cestování nebo pohybu osob, přičemž místo pobytu není trvalým místem bydlení a zaměstnání“.

Za mezník v definování cestovního ruchu i pro jeho statistické sledování lze považovat konferenci Světové organizace cestovního ruchu UNWTO (United Nations World Tourism Organization) konanou v Ottavě v roce 1991, kde došlo k obsahovému vymezení většiny používaných pojmů z oblasti cestovního ruchu.

Cestovní ruch podle UNWTO znamená „dočasnou změnu místa pobytu, tj. cestování a přebývání mimo místo trvalého bydliště, ne déle než 1 rok, zpravidla ve volném čase za účelem rekreace, rozvoje poznání a pojení mezi lidmi“.

Průmysl cestovního ruchu je souhrnem podnikatelských aktivit a hmotných podmínek cestovního ruchu, tedy soubor hotelnictví, restauračního stravování, činnost cestovních kanceláří a doprovodných služeb (osobní přeprava, prodejní síť, průmysl zábavy, výroba suvenýrů, finanční služby apod.) (Ryglová, 2007).

Zdrojová země, zdrojové území je z pohledu destinace země či území, z něhož pochází největší počet návštěvníků destinace (Ryglová a kol., 2011).

Destinace je turistický cíl, turistická oblast, jež se vyznačuje určitými společnými charakteristickými prvky a rysy (Ryglová a kol., 2011).

Pro statistické sledování cestovního ruchu je důležité vymezit zejména pojmy vztahující se k podrobnějšímu rozlišení účastníků cestovního ruchu. Mezinárodně uznávané rozdělení vypadá následovně:

- **stálý obyvatel** (angl. resident) – v domácím cestovním ruchu se jedná o osobu, která žije na daném místě alespoň 6 po sobě následujících měsíců před příjezdem do jiného místa na dobu kratší 6 měsíců; v mezinárodním cestovním ruchu je rezidentem osoba, která v dané zemi žije alespoň 1 rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší 1 roku;
- **návštěvník** (angl. visitor) – osoba, která cestuje do jiné země, než ve které má své trvalé bydliště, anebo jiného místa ve své zemi, ale mimo své bydliště, a to na dobu kratší než 1 rok (respektive 6 měsíců), přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě;
- **turista** (angl. tourist) – návštěvník, který cestuje na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování;
- **výletník, jednodenní návštěvník** (angl. excursionist, same-day visitor) – návštěvník, který cestuje na dobu kratší 24 hodin, aniž by v navštíveném místě přenocoval;
- **tranzitní návštěvník** – návštěvník, který se zataví v dané lokalitě nebo zemi na své cestě do jiného cíle cesty, přičemž se může jednat jak o jednodenního návštěvníka, tak také o turistu (Beránek, 2013).

3.1.2 Typologie cestovního ruchu

Odborná literatura nejčastěji člení cestovní ruch na:

- **formy cestovního ruchu**, v nichž dominuje především hledisko motivů účasti na cestovním ruchu;
- **druhy cestovního ruchu**, které zohledňují převážně jevový průběh cestovního ruchu a způsob jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky (Indrová, 2004).

Indrová J. člení cestovní ruch dle následujících kritérií:

- převažující motivace účasti na cestovním ruchu,
- místo realizace,
- vztah k platební bilanci státu,

- délka pobytu,
- způsob zabezpečení cesty a pobytu,
- počet účastníků,
- způsob financování,
- věk účastníků,
- převažující prostředí pobytu,
- ostatní kritéria.

Typy cestovního ruchu dle převažující motivace účasti na cestovním ruchu:

- **rekreační cestovní ruch** je realizován obvykle ve vhodném rekreačním prostředí, jehož příznivé účinky jsou využívány v zájmu reprodukce fyzických a duševních sil člověka;
- **kulturně poznávací cestovní ruch** je zaměřený na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů;
- **zdravotně orientovaný cestovní ruch** je zaměřen především na zdravotní prevenci, rehabilitaci a léčení následků nemocí převážně v rámci pobytu v lázních či jiných střediscích cestovního ruchu s příznivým zdravotním prostředím;
- **sportovně orientovaný cestovní ruch** zahrnuje krátkodobé či dlouhodobější pobyty se sportovní náplní, zaměřené především na udržování a posilování zdraví (Indrová, 2004).

Typy cestovního ruchu dle místa realizace:

- **domácí cestovní ruch**, při němž účastníci nepřekračují státní hranice své země;
- **zahraniční cestovní ruch**, při kterém vždy dochází k překračování hranic:
 - výjezdy občanů dané země do zahraničí – **výjezdový cestovní ruch** (angl. outgoing);
 - příjezdy zahraničních návštěvníků do dané země – **příjezdový cestovní ruch** (angl. incoming);
 - specifickou součástí příjezdového cestovního ruchu je **tranzitní cestovní ruch**, který představován průjezdem zahraničních účastníků cestovního ruchu přes území určitého státu s tím, že vlastní cíl účasti na cestovním ruchu je realizován na území dalšího státu;
- **mezinárodní cestovní ruch** zahrnuje pohyby účastníků cestovního ruchu mezi státy, bez konkrétního teritoriálního určení (Indrová, 2004).

Typy cestovního ruchu dle délky pobytu:

- **krátkodobý** – zpravidla do 3 přenocování;
- **dlouhodobý** s pobytem jež zahrnuje více jak 3 přenocování, nikoli však více než 6 měsíců v domácím cestovním ruchu a více než 1 rok v cestovním ruchu zahraničním (Indrová, 2004).

Typy cestovního ruchu podle způsobu zabezpečení cesty a pobytu:

- **organizovaný**, kdy cestu i pobyt zajišťuje cestovní kanceláře či jiné podnikatelské subjekty poskytující zprostředkovatelské služby;
- **neorganizovaný**, kdy si veškeré služby zajišťuje účastník sám (Indrová, 2004).

Typy cestovního ruchu dle počtu účastníků:

- **individuální**, kdy účastník cestuje sám nebo nejvýše s rodinou;
- **skupinový**, kdy cesta a pobyt je zajišťována hromadně pro zájmově či jinak vytvořené kolektivy (Indrová, 2004).

Typy cestovního ruchu dle způsobu financování:

- **komerční**, kde veškeré náklady si účastník plně hradí sám;
- **sociální**, kde část nákladů spojených s účastí na cestovním ruchu je uhrazována za příspěví nějaké organizace či instituce (Indrová, 2004).

Typy cestovního ruchu dle věku účastníků:

- **cestovní ruch dětí** – pokud se jedná o organizované pobyty či cesta dětí do 15 let bez rodičů;
- **cestovní ruch mládeže** – cestovní ruch mladých lidí přibližně ve věku 15-24 let;
- **cestovní ruch seniorů** – cestovní ruch obyvatelstva postproduktivního věku (Indrová, 2004).

Typy cestovního ruchu dle převažujícího prostředí pobytu:

- **městský cestovní ruch** – hlavním motivem jsou návštěvy turisticky zajímavých měst, jejich památek a dalších atraktivit;
- **venkovský cestovní ruch**, převážně realizovaný v příznivém životním prostředí venkova, jedná se o pobyt na farmách, statcích nebo jiných zemědělských usedlostech;
- **lázeňský cestovní ruch**, který zahrnuje převážně dlouhodobé pobyty spojené léčením v zdravotně příznivém prostředí lázeňských míst;

- **cestovní ruch ve střediscích cestovního ruchu různého charakteru** (horská, přímořská střediska apod.) (Indrová, 2004).

Další kritéria v typologii cestovního ruchu:

- dle ročního období (cestovní ruch letní, zimní, sezónní, mimosezónní),
- dle způsobu ubytování,
- dle použitého dopravního prostředku,
- případně další (Indrová, 2004).

3.1.3 Historie vývoje a současné tendence cestovního ruchu

Rané formy cestování

Cestování motivované poznáním, obchodem, rekreací nebo vzděláním existovalo již ve starověkém světě (Egypt v dobách faraónů, starověké Řecko a Římská říše). Privilegované skupiny obyvatel (zejména šlechta, vzdělanci, obchodníci) podnikaly první cesty pro potěšení, hledání zážitků a relaxaci. Navštěvovaly slavné památky a pozůstatky starověké egyptské kultury. Řekové měli podobné tradice – cestovali například do Delf, účastnili se hudebních a sportovních soutěží, objevuje se nový typ cestování tzv. výzkumné cesty (např. Herodot, zcestovalý spisovatel se zájmem jak o historii, tak o etnologii, který navštívil Egypt, Severní Afriku, Černé moře a Itálii) (Gyr, 2010).

Antický Řím dal také impuls k cestování a zvláštní formě prázdnin. Prázdninové cestování začalo nabývat na důležitosti také vlivem rozvoje tehdejší „*turistické*“ infrastruktury (existence sítě cest, které zajišťovaly nejen transport vojáků a zboží, ale také soukromé cesty). V tomto období cestovaly především bohaté vrstvy obyvatelstva, hledající poučení a potěšení. Zámožní Římané hledali odpočinek v přímořských letoviscích na jihu Itálie nebo trávili čas na egyptských a řeckých plážích. Antický svět rozvinul ranou formu letních ozdravných pobytů v budovaných termálních lázních a luxusních venkovských usedlostech navštěvovaných v průběhu letních měsíců (Gyr, 2010).

Předchůdci moderního cestovního ruchu

Účel cest zůstával stejný, co se měnilo, byly osoby, které cestovaly. Za účelem vzdělávání už necestovali pouze učenci, ale také mladí šlechticové, kteří podnikali dlouhé cesty po hlavních kulturních a vzdělávacích centrech Evropy (Šauer, 2015).

Z Anglie cesty směřovali například do Francie a Itálie. Výlety do klasických míst Itálii představovaly vrchol cesty, ale především byla navštěvována velká města v jiných zemích: Londýn, Paříž, Amsterdam, Madrid, Mnichov, Vídeň a Praha měly značnou přitažlivost. Výběr destinací byl ovlivněn politickými, společenskými a profesními zájmy šlechty, určitou roli hrály také zájmy v oblasti umění a zábavy. Od 18. do 19. století se účastníky naučných cest stává i střední třída společnosti, kterou napodobili i významní poetové a filozofové 18. století. Cestovali do Itálie nebo Francie a hledali poučení, diskutovali, získávali vědomosti a zahraniční zkušenosti, které následně zpracovali do literárních děl, cestopisných článků a novel (Šauer, 2015).

Postupně dochází k zahrnutí i jiných vrstev populace a zkrácení cest. Lidé cestovali vlaky, prozkoumávali krajinu a města, navštěvovali významná místa, která jim nabízela příroda, kultura a umění. Vedle střední vrstvy, která cestovala ze vzdělávacích důvodů, se vyvinula další forma cestovního ruchu orientovaná na kulturu, průmysl a technologie (Gyr, 2010).

V další fázi vývoje se „*turistické*“ cestování týkalo stále jen skupinky bohatých šlechticů a skupinky vzdělaných odborníků. Pro ně bylo cestování demonstrativním vyjádřením jejich společenské třídy, která poukazovala na moc, status, peníze a volný čas. Navštěvovali luxusní lázeňská města s nově postavenými kasiny (například Baden-Baden, Karlovy Vary nebo i Cheltenham). Život zde byl soustředěn zejména na společenské události, bankety, plesy, dostihy, dobrodružství a hazard. Podobně se rozšířila forma dovolených v pobřežních letoviscích (Brighton, Côte d'Azur, Malta, Madeira a Egypt) (Šauer, 2015).

Počátky moderního cestovního ruchu

Zásadní přelom v cestování obyvatelstva přináší průmyslová revoluce. Objev parního stroje a jeho využití nejdříve v lodní, později v železniční dopravě, výrazně zlepšilo pohyblivost turistů. Díky tomu dochází ke zkracování cest, velmi populární se stávají krátkodobé pobyty i jednodenní výlety (Šauer, 2015).

Jestliže cestování a turistické výlety byly doménou vyšší vrstvy obyvatelstva ještě do poloviny 19. století, pak s rozvojem industrializačních a urbanizačních procesů se vznikající nižší střední a pracující třída postupně stává motorem rozvoje masového cestovního ruchu

počínaje kratšími celodenními výlety vlakem a lodí. Od roku 1860 se cestovní ruch více zpopularizoval. Cestování se začalo formovat do populárního hnutí (Šauer, 2015).

Nové přístupy, inovace a řídicí mechanismy se objevují čím dál častěji. Příkladem může být fenomén knižních průvodců. První publikace sice vycházely již v 18. století, většího rozmachu ale dosáhly až v století devatenáctém. V roce 1827 Karl Baedeker (1801-1859) založil nakladatelství a produkoval řadu průvodců spolehlivého a pečlivě ověřeného obsahu. Jejich standardizovaný formát umožnil čtenáři snadno a rychle najít potřebnou podporu a rady (Šauer, 2015).

Další inovací cestovního ruchu byly od 40. let 19. století organizované „levné“ hromadné zájezdy. Za jejich vynálezce je považován Thomas Cook (1808-1892). Od roku 1855 nabízel Cook organizované zájezdy do zahraničí, účastnila se jich rozmanitá klientela, od hlav států a šlechty po představitele střední, nižší střední i dělnické třídy (Šauer, 2015).

Přelom 19. a 20. století je obdobím růstu, v němž se například mezi lety 1871 a 1913 počet uskutečněných pobytů v hotelech či jiných formách rekreačního ubytování v Německu zvýšil o více než 400 %. Vedle vyšší střední třídy začala brzy i celá střední třída cestovat do nově otevřených přímořských letovisek na pobřeží Severního a Baltského moře, stejně jako do lázní a klimatických středisek (Šauer, 2015).

Rozvoj moderního cestovního ruchu

Rozvoj cestovního ruchu v 20. století můžeme rozdělit do dvou etap. První fázi lze vymezit obdobím mezi lety 1915 a 1945. Je to období, kdy se ve společnosti konstituuje a rozvíjí právo na odpočinek. První pokusy se sice objevily ještě na přelomu století, nicméně většina evropských zemí neměla před rokem 1900 přesný zákon o dovolené. Právo na odpočinek se od šlechty, profesí střední třídy a vysoce postavených byrokratů postupně rozšířilo k podnikatelům, obchodníkům, středně postaveným byrokrátům, úředníkům a učitelům. Fakticky zákonem zaručená dovolená byla nejdříve přiznávána státním zaměstnancům. U ostatních byla dovolená až do první světové války výjimkou (Šauer, 2015).

Toto období je také typické rozvojem využívání tzv. letních sídel. Pojem letní sídlo označoval termín pro způsob dovolené střední třídy, jejíž představitelé hledali v létě odpočinek na venkově jakožto alternativu mořského pobřeží (Šauer, 2015).

Druhá fáze zahrnuje vývoj v oblasti cestovního ruchu v poválečném období až do současnosti. Jde jednoznačně o vrchol cestovního ruchu, v tomto období probíhal rozvoj a renovace infrastruktury a dovolené se staly běžnou formou rekreace. Opravdový masový rozvoj cestovního ruchu začal v 60. letech 20. století. Trh a subjekty na trhu pod tlakem konkurenčního prostředí v tomto období přinášely neustále inovace nabídky cestovního ruchu. Dovolená se stále relativně zlevňovala. Významnou roli v těchto procesech sehrály cestovní kanceláře a touroperátoři (Šauer, 2015).

Kvantitativní a kvalitativní nárůst cestovního ruchu, spojený s rozsáhlou turistickou dopravou, souvisel také s novou sociálně-strukturální expanzí (zejména v 90. letech minulého století). Dovolená a cestování se staly přístupné stále širším vrstvám obyvatelstva, nejen tradičním turistům, tedy státním zaměstnancům, úředníkům, pracovníkům, absolventům a městským zaměstnancům. Venkovské obyvatelstvo a sociální skupiny vymezené podle věku a pohlaví využívají cestovní ruch v míře jejich různých požadavků. To navazuje na centrální charakteristiku moderního cestovního ruchu, totiž na diverzifikaci a specializaci v důsledku globalizace (Šauer, 2015).

Současné tendence ve vývoji cestovního ruchu

Podle brožury Cestovní trendy a politiky 2020, která byla vypracována Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) jsou uvedeny dvě výzvy: digitalizace a udržitelnost.

Digitální ekonomika má hluboký dopad na odvětví cestovního ruchu, transformuje proces komunikace s turisty a marketing služeb cestovního ruchu a otevírá nové a kreativní způsoby poskytování služeb cestovního ruchu a zvyšuje zážitek návštěvníků. Služby cestovního ruchu jsou poskytovány lokálně, ale podniky cestovního ruchu působí na globálních trzích a díky jejich informační náročnosti jsou zralé pro digitalizaci. Spotřebitelé také usilují o změnu. Gen Z, Millennials a následující generace budou do roku 2040 převážnou částí turistů. Jedná se o digitální domorodce a jejich vztah k technologiím bude i nadále ovlivňovat poskytování turistických služeb. Toto odvětví se musí do budoucna dokázat přizpůsobit těmto novým zákazníkům, ale mnoho podniků cestovního ruchu zaostává (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Cestovní ruch překonává ostatní odvětví, pokud jde o podíl podniků provádějících online prodej ve 28 zemích OECD, pro které jsou k dispozici údaje. V průměru má 77 %

podniků poskytujících ubytování a stravování a pohostinství v zemích OECD webové stránky nebo domovskou stránku a 70 % používá sociální média. Technologie zvyšující produktivitu (např. Cloud computing, analytika dat) však mají v cestovním ruchu obecně nízkou absorpci (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Podniky cestovního ruchu, které neinvestují do digitalizace, se budou snažit přežít, natož aby se jim v budoucnu dařilo. Vlády mohou pomoci vytvořit správné podmínky pro maximalizaci příležitostí pro podniky a zároveň chránit spotřebitele a zohledňovat různé výzvy a problémy, kterým čelí tradiční turistické podniky a digitální nativní firmy (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Technologicky založené digitální nativní společnosti jsou jedny z největších a nejrychleji rostoucích v odvětví cestovního ruchu. Patří mezi ně známé příklady jako Skyscanner, Expedia, Booking.com a Airbnb. Vzhledem ke své schopnosti rychle se rozšiřovat, svým globálním provozům a nedostatku fyzického majetku využili mimo jiné mezer v plánech, bezpečnosti a pracovních zákonech, což vedlo k situaci, kdy se digitální domorodé společnosti často těší konkurenční výhodě přes tradiční turistické podniky (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Jak se digitalizace vyvíjí, nové technologie se slučují s jinými technologiemi a s fyzickým světem (např. Nositelné technologie, AR, rozpoznávání obrazu atd.). Když digitalizace jde nad rámec jednotlivých podniků, může to vést k vytvoření inteligentních turistických destinací, které zahrnují nové technologie, které podporují inovace, zlepšují zážitek návštěvníků a efektivněji řídí cestovní ruch (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Přibližně 85 % těchto podniků, které mají významnou roli při poskytování služeb cestovního ruchu v zemích OECD, jsou malé a střední podniky. Mezi překážky, kterým čelí malé a střední podniky v oblasti cestovního ruchu při využívání příležitostí spojených s digitalizací, patří:

- nedostatečný přístup k digitální infrastruktuře (např. Vysokorychlostní přístup k internetu a široce dostupné Wi-Fi);
- nedostatečné zdroje včetně přístupu k financím, sítím, dovednostem a času;
- nesoulad mezi současnými a očekávanými požadavky na dovednosti v odvětví (např. Digitální / IT, analýza dat a správa / finance), zatímco podniky cestovního ruchu

nemusí mít finanční nebo manažerské kapacity pro zaměstnávání technologických odborníků nebo investice do školení pracovních sil;

- zaměření na přežití v podnikání je činí averzi vůči podnikovým inovacím spojeným s nejistotou ohledně výhod digitalizace, zejména pokud jde o náklady (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Vlády hrají klíčovou roli při podpoře zavádění digitálních technologií v cestovním ruchu a při podpoře účasti malých a středních podniků. Měli by podniknout kroky k:

- zajistěte, aby byla k dispozici příslušná infrastruktura, ať už jde o vysokorychlostní širokopásmový přístup, nebo o inovativní přístupy k plánování měst a regionů;
- aktivně prosazovat digitální transformaci cestovního ruchu modernizací regulačních rámců a posílením schopnosti malých a středních podniků podílet se na digitální ekonomice;
- podporovat zavádění a investice do nových technologií, dovedností a inovací a podporovat stávající malé a střední podniky v cestovním ruchu, aby využily výhod digitální transformace a podpořily rozvoj inteligentních turistických destinací;
- rozvíjet iniciativy budování kapacit, jako jsou inkubátory cestovních technologií, akcelerátory, mentorské příležitosti a další netechnické iniciativy (např. Síť cestovního ruchu) (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Globalizace a technologický pokrok podnítily výrazný růst globálního cestovního ruchu, který vedl k levnějším letenkám, což lidem usnadňuje plánování a rezervace vlastních cest a poté sdílení jejich zkušeností s přáteli v reálném čase. S pokračující silnou předpovědí růstu globálního cestovního ruchu jsou nutné značné investice do zajištění ubytování, dopravy a dalších služeb a infrastruktury souvisejících s cestovním ruchem, které jsou nezbytné k uspokojení očekávané poptávky, a zároveň ke zlepšení ekonomických, sociálních a environmentálních výsledků (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Růst v odvětví cestovního ruchu však vytváří tlak na infrastrukturu, životní prostředí, místní komunity a další hospodářská odvětví. I přes jasný potenciál cestovního ruchu jako hybné síly pozitivní změny se všeobecně uznává, že rychlý nebo neplánovaný růst cestovního ruchu může mít negativní důsledky (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Například nadměrný tlak cestovního ruchu v Amsterdamu a okolí měl negativní dopad na obyvatelnost, zatímco ostatní místa v Nizozemsku stále ještě nedostatečně těží z

turistických příležitostí a ekonomických výhod. V reakci na to představenstvo Nizozemska pro cestovní ruch a úmluvy představilo strategii Perspective 2030, která má přejít od propagace návštěv k řízení návštěvníků a vybudovat milovanou, hodnotnou a obyvatelnou destinaci ve prospěch návštěvníků i obyvatel (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Roste argument, že úspěch cestovního ruchu by neměl být měřen pouze počtem návštěvníků, ale spíše jeho schopností přispívat k místním ekonomikám a čistými výhodami, které poskytuje destinacím. Trvale udržitelný cestovní ruch by dále neměl být považován za zvláštní formu cestovního ruchu, ale spíše by se všechny formy cestovního ruchu měly snažit o udržitelnost (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

Řešit zvýšený tlak na ty destinace, které zažívají nevyvážený růst cestovního ruchu, a pomoci stávajícím a vznikajícím destinacím dosáhnout rovnováhy mezi výhodami a náklady spojenými s rozvojem cestovního ruchu:

- je třeba přehodnotit úspěch v cestovním ruchu s větším zaměřením na environmentální a sociokulturní pilíře udržitelnosti, aby přinesly čisté výhody místním a domorodým komunitám, přispěly k dosažení cílů udržitelného rozvoje a bojovaly proti změně klimatu;
- tvůrci politik musí zajistit, aby úsilí o růst cestovního ruchu bylo vyvíjeno v širším kontextu městských, regionálních a národních strategií hospodářského rozvoje a v úzké spolupráci s průmyslem a občanskou společností;
- vlády musí přijmout další kroky k pochopení dopadů cestovního ruchu a začlenit udržitelnost do politik cestovního ruchu a průmyslových postupů, aby lépe podporovaly přechod na uhlíkově neutrální a na klima odolné hospodářství;
- tvůrci politik musí vyvinout program zaměřený na budoucnost a zajistit přístup ke srovnatelným a aktuálním údajům, aby mohli informovat rozhodování a lepší plán pro typ a rozsah rozvoje cestovního ruchu vhodný pro destinace (OECD Tourism Trends and Policies 2020, 2020).

3.2 Kongresový cestovní ruch

Druhá podkapitola vymezuje hlavní pojmy kongresového cestovního ruchu, jeho historii a vývoj, funkce kongresového cestovního ruchu. Rovněž se tato podkapitola zabývá

akcemi kongresového cestovního ruchu a jejich organizováním. Nakonec popisuje mezinárodní organizace zabývající se kongresovým cestovním ruchem.

3.2.1 Definice a vymezení pojmů

Teoretickým a praktickým otázkám rozvoje kongresového cestovního ruchu se poprvé systematicky věnoval 20. kongres Mezinárodního sdružení vědeckých pracovníků v cestovním ruchu (AIEST – Association Internationale d'Experts Scientifiques du Tourisme), který se konal v roce 1970 v Haagu. Přesto i v současné době pokládají někteří autoři kongresový cestovní ruch z hlediska motivace jeho účastníků za relativně nový druh cestovního ruchu, respektive za součást obchodního cestovního ruchu. Jednou z příčin mohou být dosud neukončené diskuse o definování jeho předmětu (Orieška, 2004).

Předmětem kongresového cestovního ruchu se v odborné literatuře označuje nejčastěji organizování kongresů, konferencí, symposií, seminářů, výstav a veletrhů. Zároveň je sem začleňován incentivní cestovní ruch a služební (pracovní) cesty. Jde o druh cestovního ruchu, který zahrnuje soubor činností spojených s cestováním a pobytem v kongresovém místě, zaměřeným na výměnu vědeckých a odborných poznatků a zkušeností. Setkání účastníků kongresového cestovního ruchu bývají označována jako kongresové akce; služby, které jsou při nich poskytovány, jako kongresové služby. Součástí kongresových akcí jsou i doprovodné, předkongresové a pokongresové programy, spojené s účelným využitím volného času v kongresovém místě, navštíveném regionu nebo státu (Orieška, 2004).

Kongresový cestovní ruch se od ostatních druhů cestovního ruchu odlišuje zejména tím, že se koncentruje zpravidla do velkých měst. Většina kongresových akcí se uskutečňuje v sezónních obdobích; sezónnost kongresového cestovního ruchu však vůbec neodpovídá sezónnosti jiných druhů cestovního ruchu. Účastníci obvykle mívají nadprůměrné příjmy; tato charakteristika se však nemusí vztahovat na účastníky incentivního cestovního ruchu, účastníky služebních cest a účastníky národních konferencí (Orieška, 2004).

Účastníci incentivního cestovního ruchu se stali zvláštním segmentem trhu kongresového cestovního ruchu v Evropě od osmdesátých let, v USA už v sedmdesátých letech minulého století. Pojem „incentiva“ je odvozen z latinského „incendere“, což znamená zapálit, podnítit, nadchnout. I proto se pro tuto jedinečnou formu cestovního ruchu, která má strategický význam pro vztah mezi firmou a zaměstnanci, používá často adjektivum

motivační, respektive stimulační cestovní ruch, jenž účastníkům nabízí zážitek s cílem motivovat zaměstnance k vyšším pracovním výkonům. Slouží také k posílení sociálních vazeb mezi zaměstnanci firmy, zlidšťuje pracovní vztahy a vychovává zaměstnance (Orieška, 2004).

Služební cesty představují největší podíl účasti na kongresovém cestovním ruchu. Přesto je tento podíl nejméně kvantifikovatelným segmentem kongresového cestovního ruchu, kromě jiného proto, že se účastníci služebních cest přepravují různými druhy dopravních prostředků a ubytovávají se v ubytovacích zařízeních rozličných kategorií a tříd (Orieška, 2004).

Často používaná zkratka MICE (meeting, incentive, conference/congress/convention & exhibition) označuje trh služebních a podnikových cest (obchodní schůzky, motivační a studijní zájezdy, kongresy, konference, výstavy) (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

3.2.2 Historie a vývoj

Lidskou společnost jako sociální komunitu od počátku její existence charakterizují vzájemná setkávání skupin osob, které chtějí spolu hovořit (potřeba komunikace), které chtějí řešit problémy a vyměňovat si nové poznatky (potřeba informace). V odborné literatuře se již cesty poutníků ve středověku (14.-16. století) spojují s jejich účastí na určitých setkáních, respektive schůzkách dnešních veletrhů a výstav, se datuje dokonce už do 13. století, kdy po vzniku měst začali panovníci udělovat některým z nich právo organizovat tyto výroční akce (Orieška, 2004).

Éra hospodářských a politických kongresů začala v 17. století, kdy se v roce 1681 uskutečnil v Římě mezinárodní kongres lékařů. V letech 1814-1815 následoval Vídeňský kongres, jehož předmětem jednání byly problémy uspořádání evropských států po Napoleonově pádu (Orieška, 2004).

Výletem po železnici z Leicesteru Loughboroughu, organizovaným Thomasem Cookem v roce 1861, jenž byl zároveň akcí zaměřenou proti konzumaci alkoholu, začala nová epocha cestování – epocha novodobého cestovního ruchu, a tím i epocha kongresových akcí. Tyto akce, pořádané na předem určeném místě a v předem určené době, se staly oblíbenou příležitostí a místem komunikace a výměny informací (Orieška, 2004).

Potřeba komunikovat a informovat výrazně zesílila od poloviny 19. století v důsledku technického pokroku. Současné začaly být využívány objevy a vynálezy z oblasti komunikace, jako je například mechanický tisk novin, psací stroj a další vymoženosti, začátkem 20. století i nové dopravní prostředky. Začal se rozvíjet permanentně expandující trh kongresového cestovního ruchu jak na straně nabídky, tak na straně poptávky (Orieška, 2004).

Významné místo v genezi kongresového cestovního ruchu patří světovým výstavám. První se konala roku 1851 v Londýně, v Křišťálovém paláci, postaveném k tomuto účelu. Křišťálový palác byl dlouho pokládán za jeden z divů světa, anebo při nejmenším za mistrovské dílo strojové éry. Až do konce století výrazně ovlivňoval konstrukci a architektonické ztvárnění pavilonů dalších světových výstav. V letech 1855-1889 se konaly všechny významné světové výstavy v Paříži. Světová výstava v roce 1889 byla spojena se stavbou známé 300 m vysoké Eiffelovy věže. V současnosti rozlišujeme světové výstavy všeobecné a odborné (Orieška, 2004).

Do začátku šedesátých let 20. století byly poznatky o kongresovém cestovním ruchu nevědecké a neověřené. Kongresové akce byly určitou dobu pokládány dokonce za přežitě a jednání partnerů-účastníků často končila dohodami uzavřenými obvykle podáním ruky. Existovalo málo profesionálních subjektů orientovaných na organizování kongresových akcí. Zařízení, v nichž se kongresové akce konaly, se od sebe vzájemně příliš nelišila; zpočátku byla spíše téměř shodná, což vedlo k tomu, že kongresy a hotely byly v tomto období bezmála synonymem. Organizátoři měli jen málo možností pro umístění větších kongresových akcí do jiných zařízení než hotelových. Proto i plánování těchto akcí nebylo kreativní a bylo málo žádané. Organizování kongresových akcí jednotlivých firem se věnovali zpravidla jejich vedoucí pracovníci, kteří však byli odborníky v jiných oblastech činnosti, a nikoliv v činnostech souvisejících s kongresovým cestovním ruchem (Orieška, 2004).

Rozvojem lidského poznání, pokroku ve vědě a technice a v důsledku toho mezinárodní dělby práce a s tím související kooperace se situace v organizování kongresových akcí začala výrazně měnit v sedmdesátých letech minulého století. Tehdy započala i výstavba nových, specializovaných zařízení kongresového cestovního ruchu – kongresových center a paláců. Současná etapa vývoje globalizace, v plném rozsahu nejen využívá, ale i docenjuje význam akcí kongresového cestovního ruchu (Orieška, 2004).

3.2.3 Funkce kongresového cestovního ruchu

Kongresový cestovní ruch plní více funkcí jak ve vztahu k jednotlivci, tak ke společnosti. Jde zejména o vědecko-informační, kulturně-poznávací a ekonomickou funkci; současně je třeba si uvědomit, že významným způsobem ovlivňuje regionální ekonomiku.

Vědecko-informační funkce umožňuje vzájemné seznámení odborníků z různých vědeckých, technických a společenských oblastí, zprostředkovává. Výměnu poznatků a zkušeností, získávání nových, aktuálních informací, navazování pracovních kontaktů, rozšiřování vědecké a odborné spolupráce. Účastníci kongresových akcí mají společný zájem – potřebu setkávat se, výměnou odborných a vědeckých informací rozšiřovat svůj intelektuální obzor, a přitom uspokojovat nejenom individuální, ale i společenské potřeby. Na rozdíl od ostatních druhů akcí se kongresové akce, s výjimkou akcí výstavních a veletržních, nenabízejí v katalogích, ale organizátoři se s nabídkou obracejí přímo na odbornou veřejnost (Orieška, 2004).

Kulturně-poznávací funkce kongresového cestovního ruchu je naplňována poznáváním místa, regionu a země konání kongresové akce, kulturních a historických památek, zvyků a tradic účastníky kongresového cestovního ruchu; dále jejich účastí na různých společensko-kulturních akcích, například koncertech, divadelních, operních a baletních představeních, nebo na akcích gastronomických, zábavních, sportovních a jiných (Orieška, 2004).

Ekonomická funkce souvisí s ekonomickým přínosem organizování kongresových akcí, které jsou ekonomicky efektivní, protože přinášejí nadprůměrné příjmy na jednoho účastníka. Statistiky potvrzují, že výdaje zahraničních účastníků kongresových akcí jsou téměř dvakrát vyšší než výdaje běžných turistů. Příčina spočívá v tom, že kongresových akcí se účastní vzdělaní lidé ze středních a vyšších sociálních vrstev, jimž část výdajů spojených s účastí na těchto akcích obvykle hradí zaměstnavatel. Mohou si proto dovolit užívat zařízení ubytovacích a stravovacích služeb vyššího standardu, navštěvovat atraktivní zařízení cestovního ruchu, účastnit se různých akcí, kupovat upomínkové předměty apod. Kromě přímých příjmů, které tvoří výdaje účastníků kongresových akcí, jde tak i o nepřímé příjmy, související s nákupem zboží a služeb v místě a mimo místa (zařízení) kongresové akce. V případě výstav a veletrhů jsou součástí přímých příjmů i výdaje vystavovatelů na pobyt v místě konání akce a výdaje související s pronájmem výstavních ploch a vybavenosti výstavních stánků (Orieška, 2004).

V důsledku toho, že na rozvoji kongresového cestovního ruchu jsou zainteresovány mnohé podnikatelské a nepodnikatelské subjekty (např. město, obec, ubytovací, stravovací, dopravní, organizátorské, zprostředkovatelské, společenské, zábavní, reklamní a jiné podniky a zařízení), je kongresový cestovní ruch **významným faktorem regionálního rozvoje**. Aktivizací činnosti různých odvětví plní funkci multiplikátoru, podílí se na zvyšování zaměstnanosti v místech a regionech vytvářením pracovních příležitostí nejenom pro běžné, ale i pro specializované pracovní profese (např. tlumočníky, překladatele, průvodce, moderátory, animátory, hostesky apod.), ovlivňuje ekonomickou situaci obyvatelstva atd. Zároveň je faktorem vytvářejícím image místa, regionu i země konání kongresové akce (Orieška, 2004).

3.2.4 Akce kongresového cestovního ruchu

Jednotlivé formy kongresových akcí nejsou v odborné literatuře charakterizovány jednotně a jednoznačně. Následující řádky tedy shrnují základní znaky, na kterých se definice různých autorů shodují.

Kongres a konference jsou termíny významově velmi blízké. Oby označují významná setkání pořádaná obvykle pravidelně v ročním nebo delším intervalu, jejichž obsahem jsou přednášky, formální a neformální diskuse a konzultace. Různé termíny jsou používány k odlišení rozsahu, významu a formálnosti jednotlivých akcí (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

V případě kongresů dosahuje počet účastníků zpravidla několika set, případně až tisíců osob. Program kongresů bývá rozložen do několika dnů, významná část jednání probíhá v plénu v zasedacím sále. Výsledky kongresu mívají teoretický, vědecký, politický nebo společenský význam. V případě konferencí bývá společný program omezen na úvodní a závěrečné vystoupení, těžištěm akce jsou paralelní jednání v sekcích. Konference bývají kratší, méně slavnostní, osobnější, zpravidla řeší konkrétní téma (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

Synonymem kongresu je termín **sjezd**, kterým bývají nejčastěji označována významná setkání členů nebo delegátů politických stran (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

Jako **symposium** označujeme vědeckou konferenci úzce specializovaných odborníků s domácí, případně zahraniční účastí (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

Pod pojmem **fórum** rozumíme obvykle pravidelně organizované konference, při níž uznávané osobnosti diskutují nad zvolenými tématy (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

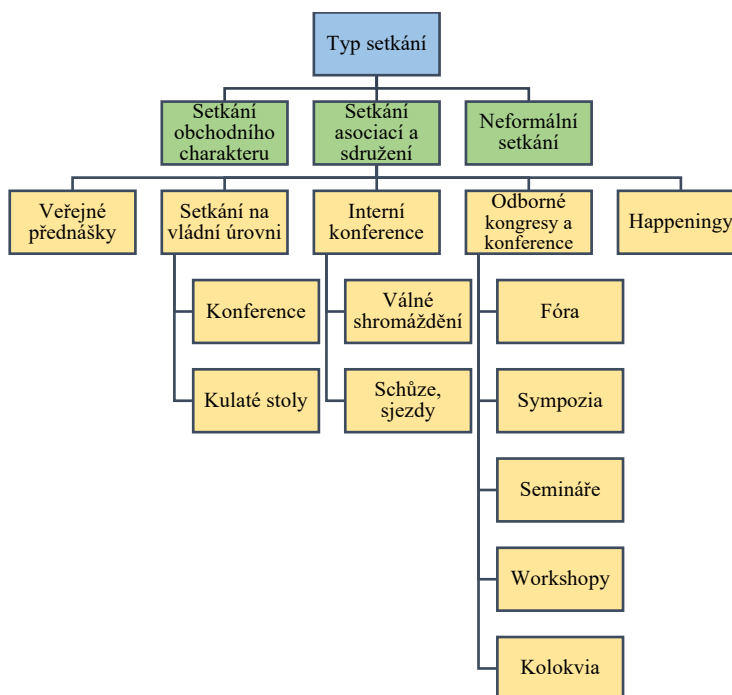
Kolokvium představuje nepravidelně pořádané neformální setkání osob zpravidla z akademického prostředí, jehož cílem je odborná výměna názoru a zjištění společných zájmů (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

Podstatou **semináře** coby formy kolektivního odborného studia je spojení přednášky nebo série přednášek s diskusí a dotazy posluchačů. V rámci seminářů se účastníci podrobněji seznamují s aktuálními problémy a úkoly, které jsou předmětem jejich praktické nebo teoretické činnosti (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

Slovo **workshop** lze přeložit jako pracovní a prodejní jednání nebo pracovní veletrh. V cestovním ruchu takto označujeme kontraktační setkání určené pro profesionály a organizace z odvětví, obvykle pořádané bez možnosti přístupu veřejnosti. V rámci workshopů bývají pořádány přednášky, semináře, prezentace destinací, představení nových produktů cestovního ruchu apod. (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

Následující schéma zachycuje typologii kongresů a konferencí publikovanou v příručce Evropské unie Methodological manual for statistics on congresses and conferences.

Obrázek 1 Typologie kongresů a konferencí podle Evropské unie

Zdroj: Office for Official Publications of the European Communities, 2000

V této typologii jsou rozlišeny tři základní kategorie kongresů a konferencí: setkání obchodního charakteru, setkání organizovaná a financovaná nejrůznějšími asociacemi, sdruženími, svazy nebo institucemi veřejné sféry, a dále setkání neformální.

Mezi setkání obchodního charakteru patří takové schůzce, zasedání nebo konference, na kterých se setkávají představitelé stejné společnosti, obchodní skupiny nebo joint-venture, případně zástupci klienta a/nebo dodavatelů.

Největší podíl kongresů a konferencí připadá na setkání organizovaná asociacemi a sdruženími. Vedle vědeckých a dalších odborných akcí (fóra, sympozia, semináře, workshopy, kolokvia) jsou pořádány také setkání na vládní úrovni, interní konference, happeningy a veřejné přednášky.

Veřejné přednášky a konference jsou charakteristické zejména nižšími nároky na odborné znalosti posluchačů a pasivnější roli obecnstva (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

Setkání na vládní úrovni zahrnují především **mezivládní konference**, jejichž účelem je uzavření dohody nebo dosažení shody v politických otázkách. Do této kategorie patří také **kulaté stoly**, v rámci nichž představitelé vlády a zástupci soukromého sektoru a/nebo občanské společnosti hledají společná řešení (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

Interní konference jsou určeny výhradně členům dané organizace a náplní jejich programu bývají diskuse a jednání o fungování sdružení, podpis závazných dokumentů, volba zástupců do vrcholných orgánů apod. (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

Pojem **happening** se vztahuje ke všem neintelektuálně zaměřeným kongresům a konferencím, na kterých se stovky zájemců účastní sportovně, společensky, nábožensky nebo politicky laděných aktivit (Institut obchodního a cestovního ruchu, 2006).

3.2.5 Organizování kongresových akcí

Organizátory kongresových akcí mohou být:

- a) podniky, instituce nebo společnosti, které jsou vlastníky materiálně-technických zařízení (jednacích místností, výstavních prostor, hal apod.) a které plánují a organizují kongresové akce z vlastní iniciativy,

- b) podniky, instituce nebo společnosti, které pro své produkty nebo pro své ideje hledají možnosti prezentace. Pokud nemají vlastní materiálně-technickou základnu, uzavírají dohody o pronájmu potřebných kapacit s dodavatelem služeb (Orieška, 2004).

Na organizování kongresových akcí se specializují samostatné firmy, označované jako profesionální organizátoři kongresů (PCO – Professional Congress Organizer). Hlavním, respektive jediným předmětem činnosti PCO je profesionální organizování kongresových akcí, a to už od jejich přípravné etapy (Orieška, 2004).

Přípravné činnosti pro kongresovou akci:

- určení místa akce a výběr jednacích prostor – místností včetně návrhu technického zařízení,
- příprava odborného programu a zpracování časového plánu (harmonogramu) akce,
- zajištění dopravních služeb,
- zajištění ubytovacích služeb,
- zajištění stravovacích služeb,
- zajištění doplňkového programu a doplňkových služeb,
- cenová kalkulace akce včetně kalkulace účastnického poplatku,
- příprava a tisk kongresových materiálů,
- propagace akce (Orieška, 2004).

Příprava kongresové akce

Místo akce a jednací místnosti

Určení místa akce je ovlivněno více faktory. Organizátoři mezinárodních kongresových akcí si vybírají především turisticky atraktivní místa s příjemným podnebím, zajímavým okolím a stabilní politickou situací.

Význam má rovněž úroveň kulturního a společenského života v místě konání akce a možnost domluvit se některým ze světových jazyků. Při vědeckých konferencích hraje úlohu také univerzitní statut města. Samozřejmým požadavkem je bezpečnost hostů z hlediska kriminality.

Při všech akcích je důležitá existence vhodných jednacích prostor, možnosti ubytování, stravování, organizování doplňkového programu a dopravní dostupnost (Orieška, 2004).

Odborný program a časový plán akce

V návaznosti na cíl a téma akce iniciátor navrhuje, respektive určuje hlavní referáty, koreferáty nebo diskusní příspěvky. Zároveň stanoví jejich rozsah a časové omezení, aby se naplnil cíl akce a mohl být zpracován reálný časový plán s ohledem na počet dnů jednání a délku jednání v jednotlivých dnech. Kromě toho je třeba při zpracování programu respektovat:

- předpokládané doby příjezdů odjezdů účastníků do místa a z místa akce v závislosti na použití jednotlivých druhů dopravních prostředků;
- počet účastníků a možnost jejich obsluhy v odbytovém středisku pohostinského zařízení při určení délky přestávky (Orieška, 2004).

Předběžný program se zasílá účastníkům spolu s pozvánkou. Nejdříve zpravidla ve stručnější podobě jako první znění, později s detailnějšími informacemi jako druhé znění, respektive jako konečný program.

Dopravní služby

Zabezpečení dopravních služeb – transferů (autobusem) – se zajišťuje z místa setkání více účastníků (např. na nádraží, letišti, v hotelu) na místo jednání před začátkem akce a po jejím ukončení, případně v rámci doplňkového programu na výlety, exkurze a večerní společenský program apod. Vzhledem k cenové diferenciaci jednotlivých typů a značek autobusů musí být organizátor při jejich objednávce velmi konkrétní (Orieška, 2004).

Ubytovací služby

Rovněž ubytovací kapacity je třeba s dostatečným časovým předstihem smluvně zajistit s ubytovateli v místě jednání. Jde hlavně o hotelové, ve výjimečných případech jiné ubytování (studentské koleje, soukromé byty).

Pro účely bezproblémového ubytování účastníků akce se zpracovává ubytovací rozdělovník (rooming list) předem. Ubytování se účastníkům přiděluje tak, aby podle možnosti byla respektována jejich přání. Pro stejnorodé skupiny účastníků by měl být zachován stejný standard ubytovacích služeb (Orieška, 2004).

Stravovací služby

Stravovací služby jsou zabezpečovány v rámci dohodnutých stravovacích limitů, cenových limitů nápojů k hlavním jídlům a systému podávání stravy (jednotné menu, bufetový stůl, obsluha s objednáváním den předem atd.). Stravovací služby jsou často poskytovány v rámci kongresových prostor, hotelů, případně jiných atraktivních prostor (Orieška, 2004).

Dodavatel stravovacích služeb by měl být odborníkem a měl by umět poskytnout dostatek informací a navrhnout možnosti, jaké jsou pro jednotlivé typy kongresových akcí nejvhodnější. Stravovací služby zahrnují:

- základní stravování (snídaně, oběd, večeře),
- občerstvení během přestávek nebo během jednání,
- společenské akce (přivítání, koktejly, rauty, recepce, bankety, akce na rozloučenou apod.) (Orieška, 2004).

Pro větší počet hostů a ke slavnostní příležitosti, např. skončení kongresové akce, se pořádá banket nebo gala večeře. Banket má různé formy podle složení a zájmu účastníků. Je to slavnostní večeře s uplatněním banketového servisu. Hosté jsou obsluhováni u stolů, a to vždy současně. Na rozdíl od gala večeře, kdy se hotové porce roznášejí jednotlivým hostům na talířích, se při banketu jídla servírují z mís u stolů (Orieška, 2004).

Doplňkový program a doplňkové služby

Doplňkový program, například výlety, společenské, kulturní, případně sportovní akce, se stává rovnocennou součástí odborného programu. Při jeho navrhování bere organizátor v úvahu představy objednavatele z hlediska obsahu a časového zařazení do celkového programu, jakož i možnosti, které poskytuje místo konání akce.

Doplňkový program zahrnuje široký sortiment služeb, které může poskytovat více dodavatelů. Protože účastníci akce během jednání zpravidla dlouho sedí, zvláště významné jsou takové služby, které umožňují odpočinek a fyzické aktivity. K tomu slouží fitcentrum, sauna, herna s kulečnickými stoly, krytá hala s tenisovými kurty, bowlingová dráha atd. S nabídkou doplňkového programu a vybraných doplňkových služeb je třeba účastníky akce seznámit předem, aby si mohli vzít s sebou vhodný oděv a obuv (Orieška, 2004).

Cenová kalkulace

Vypracování cenové kalkulace předpokládá shodu mezi organizátorem a objednavatelem akce o místě konání akce, kategorii a třídě ubytovacího zařízení, rozsahu stravovacích služeb včetně zvláštních požadavků účastníků, o vybavenosti jednacích prostor kongresovou technikou, přepravě účastníků, doplňkovém programu a aktivitách pro volný čas, upomínkových předmětech, průvodcovských službách, službách tlumočnicků a hostesek, jednotných pravidlech hlášení změn na poslední chvíli, případně dalších otázkách (Orieška, 2004).

Cenová kalkulace vyžaduje shromáždění potřebných podkladů o cenách – přesných nebo předběžných – a jejich zpracování do souhrnné cenové kalkulace.

Důkladné vypracování cenové kalkulace je náročné, protože se uskutečňuje ve značném předstihu před konáním akce, což při meziročním růstu cen není zanedbatelné. Příliš vysoké rezervy v cenách přípravu akce zdraží, nedostatečné rezervy mohou neplánovaně snížit výnosy organizátora.

Příprava a tisk kongresových materiálů

Příprava, realizace a vyhodnocení kongresových akcí vyžaduje i přípravu a tisk materiálů týkajících se organizace akce, informování účastníků a propagace akce. Předběžný zájem odborné veřejnosti o plánovanou kongresovou akci zjišťuje obvykle iniciátor, případně o tuto službu žádá organizátora. Předpokladem toho je dodání potřebných podkladů, zejména:

- informací o pracovních a kooperačních vztazích iniciátora,
- seznamu odborníků se zřetelem k tématu akce,
- přehledu ubytovacích možností,
- programu kulturních akcí v místě jednání (programu divadel, koncertů atd.),
- jízdních řádů železniční, autobusové a místní dopravy,
- letových řádů (Orieška, 2004).

Propagace akce

Rozsah propagační aktivity včetně akvizice závisí na významu kongresové akce, podmíněném charakterem projednávaných problémů, a na objemu prostředků iniciátora akce určených na tyto účely. Kongresové hotely, kongresová centra a kongresové paláce využívají k propagaci svých služeb různé prostředky – prospekty, inzeráty v odborných časopisech a

jiných veřejnosti přístupných periodikách, nabídkové katalogy, webové stránky. Organizace velké akce vyžaduje vytvoření tiskové kanceláře, případně funkci tiskového mluvčího. Náklady na propagaci by měly být v přiměřeném poměru k očekávanému efektu akce (Orieška, 2004).

Realizace kongresové akce

Součástí přípravných prací je také kontrola úpravy jednacích prostor – místností, jejich označení, organizace kontroly při vstupu do jednacích prostor, autoparku pro vedení akce atd. Kromě kontroly připravenosti zařízení na akci je třeba pamatovat i na úpravu zevnějšku a oblečení pracovníků iniciátora a organizátora včetně členů realizační skupiny.

Dohled nad všemi dohodnutými a objednanými službami mají členové realizační skupiny včetně externích spolupracovníků organizátora, např. průvodci, hostesky, řidiči, podle potřeby i tlumočníci. Odbornou část akce – jednání – organizačně zajišťuje členové organizační skupiny z řad pracovníků iniciátora akce (Orieška, 2004).

Interní pracovníci organizátora mají během akce rozdělené kompetence a odpovědnost za jednotlivé druhy služeb a činností – dopravu, ubytování, stravování, doplňkový program, průvodce, hostesky, tlumočnický atd. (Orieška, 2004).

Spolupráce odpovědných pracovníků realizační skupiny a hotelové recepce usnadňuje příchod hostů, které v případě malých akcí osobně vítá zástupce pořadatele akce, v případě větších akcí je přivítání jedním z bodů programu.

Velmi důležitá je operativní registrace a plynulé ubytování. Ve snaze zabránit dlouhým frontám a nervozitě hostů mnohé hotely praktikují přeregistraci. Tento způsob umožňuje účastníkům zaregistrovat se podpisem při převzetí klíče. Odhlášení hostů je rovněž důležité. Hosté zpravidla musí dodržet časový rozvrh, protože plánované odjezdy nebo odlety více společností připadají na stejnou nebo přibližně stejnou dobu. Tento proces je možno urychlit pomocí express check-out (Orieška, 2004).

Spokojenost účastníků kongresové akce ovlivňuje i standard stravovacích služeb. Sestavení jídelního lístku věnoval organizátor pozornost již v přípravné fázi, proto jde jenom o kontrolu jeho dodržování. Zvláštní pozornost je třeba věnovat přípravě interiéru na gastronomické společenské akce. Podle druhu akce proto pověřený člen skupiny dohlíží na uspořádání stolů, umístění slavnostní tabule, květinovou výzdobu atd.

Člen realizační skupiny odpovědný za dopravu dohlíží na včasné přistavení dopravních prostředků (autobusů, mikrobuseů, případně osobních automobilů) a na jejich označení, prověřuje jejich čistotu, všímá si oblečení a vystupování řidičů, operativně řeší vzniklé problémy. Další člen realizační skupiny usměrňuje a kontroluje činnost hostesek, průvodců cestovního ruchu a tlumočnicků, kteří se o hosty starají, informují je a doprovázejí je (Orieška, 2004).

Předmětem odborného programu je jednání v plénu nebo v pracovních skupinách, vystoupení referujících a diskutujících. Dobrý organizátor před vlastním jednáním pamatuje na tzv. zkoušku, během které si řečníci mohou vyzkoušet osvětlení a audiovizuální techniků, otestovat mikrofony atd. (Orieška, 2004).

Závěr kongresové akce

Závěr kongresové akce je stejně důležitý jako její příprava a realizace. V závěrečné etapě jde o plnění povinností týkajících se ukončení akce, jejího vyúčtování a vyhodnocení, které jsou důležité jak pro iniciátora, tak pro organizátora akce.

Organizátor vypracuje výslednou kalkulaci akce s přihlédnutím ke skutečnému počtu účastníků a dohodnutým storno podmínkám. Na základě výsledné cenové kalkulace a smluvního ujednání provede závěrečné vyúčtování (Orieška, 2004).

Nezbytnou součástí závěrečné etapy je vyhodnocení akce za účasti vedoucích pracovníků iniciátora akce, organizátora akce a dodavatelů rozhodujících služeb na závěrečném setkání. Vyhodnocené umožňuje rekapitulovat pozitivní a negativní zkušenosti a zlepšit tak přípravy a realizaci dalších akcí (Orieška, 2004).

3.2.6 Mezinárodní organizace zabývající se kongresovým cestovním ruchem

V oblasti kongresového a incentivního cestovního ruchu působí několik mezinárodních organizací. Jejich cílem je podpora rozvoje těchto typů cestovního ruchu a vytvoření platformy pro mezinárodní spolupráci. Aktivity mezinárodních organizací jsou zaměřené zvláště na zprostředkování obchodních kontaktů, vypracování standardů kvality poskytovaných služeb a vzdělávání odborníků.

Unie mezinárodních sdružení (UIA – Union of International Associations) zabývá se systematickým sběrem informací o kongresovém cestovním ruchu. Na jejich základě je

možno analyzovat vývoj a následně zpracovat prognózy rozvoje trhu kongresového cestovního ruchu v mezinárodním a světovém měřítku (Orieška, 2004).

Evropská asociace veletrhů cestovního ruchu (ETTFA – European Travel Trade Fairs Association) - sdružuje 20 největších evropských výstav cestovního ruchu. Členové ETTFA se setkávají každé tři měsíce, aby diskutovali o tom, jak mohou být přední evropské veletrhy cestovního ruchu pro vystavovatele a obchodní návštěvníky ještě produktivnější (UIA Union of International Associations, © 1907–2021).

Evropská federace kongresových měst (EFCT – European Federation of Conference Towns) je sdružení kongresových měst, které bylo založeno v Bruselu v roce 1964. Cílem je spojit evropská města, která si přejí konat kongresy; usnadňovat vzájemnou výměnu informací a zveřejňování specializovaných studií; spolupracovat s oficiálními institucemi a mezinárodními organizacemi zabývajícími se organizací kongresů; propagovat Evropu jako celek a každé evropské členské město jako přední destinaci konference (UIA Union of International Associations, © 1907–2021).

Mezinárodní asociace kongresových center (IACC – International Association of Congress Centers) je jedinou globální profesní asociací, která zastupuje malá a střední místa zaměřená na jednání, školení a konference. Sdružuje více než 375 členové, které splňují komplexní globální soubor kritérií a standardů (IACC, © 2021).

Mezinárodní asociace kongresů a konferencí (ICCA – International Congress and Convention Association) byla založena v roce 1963. Jde o světový lídr v oblasti asociací pro odvětví mezinárodních setkání a specializuje se na sektor mezinárodních setkání asociací, nabízí bezkonkurenční data, vzdělání, komunikační kanály, obchodní rozvoj a příležitosti k vytváření sítí. V současné době zahrnuje více než 1100 členských společností a organizací v téměř 100 zemích po celém světě (ICCA – International Congress and Convention Association, © 2021).

Mezinárodní síť konferencí (INCON – International Conference Network) je globální partnerství důvěryhodných společností pro správu konferencí a asociací, jejichž jedinečná spolupráce vede k návrhu a realizaci inovativních a působivých klientských akcí (INCON, © 2021).

Mezinárodní výstavnická asociace (UFI – Union des Foires Internationales) byla založena v Miláně v roce 1925. Hlavním cílem je zastupovat, propagovat a podporovat obchodní zájmy svých členů a výstavního průmyslu. V současné době je zaregistrováno 791

členských organizací v 83 zemích a regionech po celém světě (UFI The Global Association of the Exhibition Industry, © 2021).

Mezinárodní sdružení kongresových paláců (AIPC – Association Internationale des Palais des Congrès) zaměřuje se konkrétně na problémy, příležitosti a výzvy, kterým čelí kongresová a výstavní centra. Oslavuje a podporuje multikulturní rozměr průmyslu mezinárodních setkání a roli, kterou při jeho rozšiřování hrají zařízení (AIPC, © 2020).

Mezinárodní sdružení kongresových tlumočnicků (AIIC – Association Internationale des Interpretes des Congrès) zajišťuje školení, přípravu, přísný etický kodex a poskytuje poradenství ohledně technických norem a sjednává podmínky s významnými mezinárodními organizacemi (AIIC International Association of Conference Interpreters, © 2019).

4 Vlastní práce

Čtvrtá kapitola diplomové práce ukazuje aktuální situaci kongresového cestovního ruchu v České republice a v Rusku. Na začátku budou popsány klíčové ukazatele kongresového cestovního ruchu v obou zemích, rovněž budou objektivně předloženy dostupné informace o kongresovém potenciálu destinací, tedy o nabídce kongresových prostor, ubytovacích zařízení a stravovacích služeb, infrastruktúře. Závěrem kapitoly budou představeny dostupné mezinárodní statistiky o počtu konaných akcí, počtu účastníků, zaměření a délce trvání kongresových akcí v jednotlivých zemích.

4.1 Klíčové ukazatele kongresového cestovního ruchu v ČR a v Rusku

Mezi klíčovými ukazateli cestovního a kongresového cestovního ruchu představíme podíl cestovního ruchu na HDP, celkový objem výdajů za cestovní ruch, počet turistů, podíl cestovního ruchu na celkové zaměstnanosti, počet ubytovacích zařízení, počet konaných kongresových akcí.

Česká republika

Podle údajů satelitního účtu cestovního ruchu, zpracovaného Českým statistickým úřadem, cestovní ruch v roce 2019 tvořil 2,9 % HDP České republiky (165 miliard korun). Zaměstnával 239,6 tisíce osob, což bylo meziročně o 0,6 % více. Celkový objem výdajů za cestovní ruch dosáhl 308 miliard korun. Jedná se o souhrnný ukazatel poptávky všech návštěvníků, kteří trávili dovolenou v Česku. V roce 2019 navštívilo Českou republiku 37,2 miliónů zahraničních návštěvníků, turisté s přenocováním tvořili 38 %, jednodenní návštěvníci – 62 %. Ze všech zdrojových zemí nejvíc turisté přijížděli z Německa, Slovenska, Polska, Číny, USA a Ruska. Podíl cestovního ruchu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v národním hospodářství činil 2,8 %. Bylo to více než v zemědělství, lesnictví a rybářství, ale naopak méně než v sektoru vzdělávání či zdravotní a sociální péče. Podíl cestovního ruchu na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství činil 4,4 %. V turismu tedy pracoval každý dvaadvacátý Čech.

V roce 2019 počet hromadných ubytovacích zařízení celkem činil 9 383 zařízení oproti 9 426 zařízením v roce 2018 (Český statistický úřad, 2019).

Český statistický úřad vede statistiky o počtu konaných konferencí v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) a počtu jejich účastníků. Tyto statistiky ale nezahrnují akce

konané v kongresových centrech a jiných konferenčních prostorách. Dle těchto statistik v roce 2019 bylo provedeno 14 726 konferencí s 1 434 816 účastníky oproti 12 667 konferencím s 1 370 242 účastníky.

Na základě statistické zprávy ICCA (Mezinárodní asociace kongresů a konferencí) v České republice v roce 2019 bylo provedeno 171 mezinárodních akcí s 49 440 účastníky.

Na základě analýzy společnosti KPMG, zpracované v roce 2017, kongresový průmysl Prahy generuje v multiplikaci příjem do veřejných rozpočtů ve výši mezi 4,4 až 5,2 miliardami korun ročně. Zpět do rozpočtu Prahy z této sumy zamíří pouze 3,9 %, tedy mezi 170 až 200 miliony korun.

V roce 2020 v návaznosti na šíření koronaviru byly omezeny hromadné akce, včetně obchodních. Kongresový průmysl kvůli tomu je jeden z nejvíce postižených oborů, celkové tržby v multiplikaci mohou poklesnout o více než 20 miliard korun. To představuje snížení o 74 % oproti předpokládaným tržbám. V případě pokračujících restriktivních opatření vztahujících se na hromadné akce lze předpokládat zánik až 6 200 z 8 500 pracovních míst. Současně by došlo i k poklesu spotřeby v odvětví, a to z původně předpokládaných 13,5 miliardy na 3,5 miliardy korun. To by představovalo snížení příjmů pro veřejné rozpočty o téměř 73 % na pouhou 1,5 miliardu korun. Jak uvádí Roman Muška, ředitel organizace Prague Convention Bureau: „Budoucí vývoj pražského kongresového průmyslu a všech přínosů z něj plynoucích bude do příštích let výrazně ovlivněn přístupem vlády k podpoře tohoto odvětví a v něm působících subjektů“ (Prague Convention Bureau, 2020).

Rusko

Podle údajů Federální agentury pro cestovní ruch v Rusku (Rostourism) v roce 2019 podíl cestovního ruchu na HDP činil 3,9 %. V roce 2019 Rusko navštívilo 24,4 miliónů turistů oproti 24,5 miliónům turistům v roce 2018. Nejvíce jezdí do Ruska turisté z Ukrajiny, Kazachstánu a Číny.

V roce 2019 počet hromadných ubytovacích zařízení celkem činil 28 302 zařízení oproti 28 072 zařízením v roce 2018. Cestovní ruch v roce 2019 zaměstnával 415,6 tisíce osob, což bylo meziročně o 6 % více. Podíl na celkové zaměstnanosti činil 0,57 %. Hrubá přidaná hodnota odvětví cestovního ruchu v roce 2019 činila 3 690 miliard rublů (Federální služba státní statistiky, 2019).

Kongresový průmysl v Rusku v roce 2019 činil 160 miliard rublů (45,7 miliard korun), což bylo mezitím o 12 % více. Zatímco se obrat kongresového cestovního ruchu v Moskvě tvořil 134,5 miliard rublů (38,4 miliard korun). Kongresový průmysl v Rusku v roce 2019 zaměstnával 21 356 osob, v Moskvě – 13 454 osob (Federální agentura pro cestovní ruch, b.r.).

Federální agentura pro cestovní ruch v Rusku (Rosturism) neuvádí počet konaných konferencí v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) a počtu jejich účastníků. Na základě statistické zprávy ICCA (Mezinárodní asociace kongresů a konferencí) v Rusku v roce 2019 bylo provedeno 117 mezinárodních akcí s 28 152 účastníky (Federální agentura pro cestovní ruch, b.r.).

Vedoucí oddělení státních projektů cestovního ruchu a bezpečnosti cestovního ruchu Federální agentury pro cestovní ruch (Rostourism) Elena Lysenkova oznámila, že v důsledku pandemie se tržby kongresového cestovního ruchu v Rusku snížily ve srovnání s loňským rokem o 80 % (Izvestia, 2020).

4.2 Účastníky v oblasti kongresového cestovního ruchu v ČR a Rusku

Česká republika

CzechTourism

Agentura CzechTourism je státní příspěvkovou organizací Ministerstva pro místní rozvoj ČR (MMR ČR). Cílem CzechTourism je zajišťovat propagaci České republiky a soustavně vyvíjet činnost k vytváření image České republiky jako destinace cestovního ruchu jak v zahraničí, tak na domácím trhu. Svou činností tak má přispívat k všestrannému rozvoji odvětví turismu, a to za spolupráce se zástupci státní správy a samosprávy, organizací destinačních managementů, oborových asociací a podnikatelské a akademické sféry. Mezi hlavními úkoly CzechTourism v koordinaci s MMR ČR patří:

- koordinace činností v oblasti cestovního ruchu,
- destinační marketing,
- mediální prezentace ČR, odvětví cestovního ruchu i agentury CzechTourism,
- informační podpora cestovního ruchu,
- výzkumné a vzdělávací činnosti,
- ekonomické a administrativní zajištění chodu agentury (CzechTourism, © 2021).

Czech Convention Bureau

Czech Convention Bureau působí v rámci agentury CzechTourism. Hlavním cílem je zvýšit počet MICE akcí pořádaných v jednotlivých regionech pomocí efektivní koordinace marketingových aktivit v oblasti kongresového a incentivního cestovního ruchu. Czech Convention Bureau je neutrálním partnerem a základním kontaktem pro všechny, kteří plánují uspořádat v České republice jakoukoli MICE akci. Zásadními úkoly jsou:

- plánování akce,
- výběr vhodných partnerů,
- organizace prohlídky lokalit,
- příprava společenského programu,
- dodržení rozpočtových cílů (CzechTourism, © 2021).

Prague Convention Bureau

Prague Convention Bureau je oficiálním reprezentantem Prahy v oblasti kongresového průmyslu. Jedná se o neziskovou společnost, která byla založena v roce 2008. Hlavním cílem je posílit kladné povědomí o hlavním městě Praze jako kongresové destinaci, zvyšovat příjmy a podporovat ekonomický růst města. Prague Convention Bureau ve spolupráci s klíčovými zástupci odvětví nabízí bezplatnou podporu a konzultace, působí jako prostředník v komunikaci s dodavateli služeb pro akce, zajišťuje marketingovou a destinační podporu, konzultační služby. Prague Convention Bureau je členem Czech Convention Bureau a Mezinárodní asociace kongresů a konferencí (ICCA) (Prague Convention Bureau, © 2021).

Rusko

Federální agentura pro cestovní ruch v Rusku (Rostourism)

Federální agentura pro cestovní ruch je odpovědná za poskytování státních služeb, správu státního majetku a za výkon donucovacích funkcí v oblasti cestovního ruchu. Hlavní funkcí je realizace státní strategie cestovního ruchu s prioritně orientovaným plánováním a aktivitami, vytvoření a údržba jediného federálního registru touroperátorů. A také je informační podpora cestovního ruchu, propagace produktu cestovního ruchu Ruské federace na domácích a světových trzích. Agentura pořádá kongresy, konference, semináře, výstavy a další akce (Federální agentura pro cestovní ruch, b.r.).

The Roscongress Foundation

Roscongress je sociálně zaměřená instituce nefinančního rozvoje a hlavní organizátor obchodních, sportovních a kulturních akcí. Roscongress byl založen v roce 2007 s cílem usnadnit rozvoj ruského ekonomického potenciálu, prosazovat jeho národní zájmy a posílit image země. Roscongress plní následující role:

- komplexně hodnotí a analyzuje problémy týkající se ruských a globálních ekonomických agend;
- nabízí administrativní služby, poskytuje propagační podporu pro obchodní projekty a získávání investic;
- pomáhá podporovat sociální podnikání a charitativní iniciativy.

Akce Roscongressu každoročně přitahují účastníky z 208 zemí (Roscongress, © 2007-2021).

Russian Association of Business Travel (ABT-ACTE Russia)

Russian Association of Business Travel je největší mezinárodní organizace v oblasti kongresového cestovního ruchu v Rusku. Posláním ABT-ACTE Russia společně s Association of Corporate Travel executives (ACTE) je podpora profesionálního rozvoje profesionálů v oblasti kongresového cestovního ruchu, vytváření platformy pro komunikaci mezi kupujícími a poskytovateli služeb.

Hlavní aktivity ABT-ACTE Russia:

- konference, fóra, vzdělávací setkání o obchodní turistice a MICE;
- každoroční workshop MICE – Mezinárodní geografická výstava MICE;
- program Hosted Buyers – skupinové zájezdy na významné průmyslové výstavy a konference (IBTM, IMEX, BIT, Convence);
- profesní vzdělávání v oblasti kongresového cestovního ruchu;
- analýzy a výzkum v oblasti kongresové turistiky a MICE průmyslu (ACTE Russia in partnership with Russian Association of Business Travel, © 2013).

Russian Convention Bureau

Russian Convention Bureau byla založena v listopadu 2017 s podporou vlády Ruské federace a je marketingovým nástrojem k propagaci země na trhu mezinárodních obchodních akcí. Jedna z klíčových oblastí činnosti Russian Convention Bureau je formovat

pozitivní obraz Ruska jako země s příznivým obchodním a investičním prostředím pomocí rozvoje a podpory národního průmyslu událostí. Cíle Russian Convention Bureau:

- podpora příležitostí v oblasti infrastruktury v Rusku pro obchodní akce;
- přilákání velkých mezinárodních kongresových a výstavních akcí do prioritních odvětví ekonomiky v Rusku;
- vytvoření efektivního kontaktního místa pro zahraniční zákazníky a organizátory obchodních akcí (The National Convention Bureau Association, b.r.).

Moscow Convention Bureau

Moscow Convention Bureau je oficiálním a nezávislým zdrojem informací o hlavním městě a jeho příležitostech pro mezinárodní plánovače setkání. Slouží jako zástupce města v mezinárodních obchodních komunitách, je prostředníkem mezi organizátory konference a městem. Moscow Convention Bureau nabízí řadu služeb pro pořádání akcí, plánování a vedení PR kampaní, vývoj a vytváření vizuální komunikace – grafický design a webový vývoj akce (Moscow Convention Bureau, b.r.).

4.3 Kongresový potenciál České republiky a Ruska

Tato podkapitola projednává o stavu kongresového potenciálu vybraných zemí včetně aktuální nabídky kongresových prostor, ubytovacích zařízení a stravovacích služeb, stavu infrastruktury.

4.3.1 Nabídka kongresových prostor

Česká republika

Údaje o počtu konferenčních zařízení v České republice jsou k dispozici jenom z roku 2011, dle kterých se nacházelo celkem 852 konferenčních zařízení s celkovou kapacitou 441 227. Nejvíce se jich nacházelo v Praze, to bylo celkem 263 zařízení (tj. 30 %), dále následuje Jihomoravský kraj s 83 konferenčními zařízeními (tj. 10 %) a Středočeský kraj – 72 zařízení nebo 8,5 %. Naopak nejméně konferenčních zařízení bylo evidováno v Libereckém kraji – 26 konferenčních zařízení nebo 3 % z celé České republiky. Z hlediska kapacity je pro konferenční cestovní ruch nejlépe vybavena Praha, kde bylo celkem 167 308 konferenčních míst tedy 38 % z celkové kapacity v České republice. Následuje Brno s více

než o polovinu nižší kapacitou (63 782 konferenčních míst, tj. 15 % z České republiky). Rozložení jednotlivých konferenčních zařízení podle typu najdeme v tabulce 1.

Tabulka 1 Počet a kapacita konferenčních zařízení v ČR podle typu poskytovaných prostor

Typ zařízení	Počet konferenčních zařízení		Celková kapacita konferenčních zařízení	
	ČR	Podíl	ČR	Podíl
Hotel 5*	38	4 %	15 986	4 %
Hotel 4*	328	38 %	73 999	17 %
Hotel 3*	239	28 %	59 098	13 %
Konferenční centrum	76	9 %	47 854	11 %
Bývalý kulturní dům	45	5 %	25 381	6 %
Výstaviště	10	1 %	90 811	21 %
Postaveno před r. 1900	47	6 %	30 075	7 %
Kulturní zařízení	61	7 %	46 673	11 %
Sportovní hala	8	1 %	51 350	12 %
Celkem	852	100 %	441 227	100 %

Zdroj: vlastní zpracování podle KPMG, 2011

Na základě tabulky 1 je vidět, že z celkového množství konferenčních zařízení v ČR je jich nejvíce v hotelech 4* třídy, dále v hotelech 3* třídy. Tato zařízení nabízejí kromě prostor pro pořádání konferencí a jiných akcí i další návazné služby jako ubytování. V oblasti celkové kapacity konferenčních zařízení je rozdělení mezi jednotlivé typy konferenčních prostor více méně rovnoměrné. Největší kapacity v ČR jsou v areálech výstavišť a sportovních halách (z důvodu jejich velikosti), hotelech 4* třídy a v hotelech 3* třídy, v konferenčních centrech a v kulturních zařízeních.

Dále v tabulce 2 je uveden seznam nejdůležitějších poskytovatelů prostor pro kongresové akce v ČR.

Tabulka 2 Seznam poskytovatelů prostor pro kongresové akce v České republice

№	Název kongresového zařízení	Lokace	Typ konferenčních prostor	Maximální kapacita (v divadelním uspořádání)	Počet zasedacích prostor
1.	Kongresové centrum Praha	Praha 4	Konferenční centrum	9 300	70
2.	Clarion Congress Hotel Prague	Praha 8	Hotel 4*	2 500	29
3.	Hotel Hilton Prague	Praha 8	Hotel 5*	4 234	39
4.	Top Hotel Praha	Praha 4	Hotel 4*	5 000	21
5.	Hotel Intercontinental	Praha 1	Hotel 5*	580	14
6.	O2 Arena Universum	Praha 9	Sportovní hala	28 000	21
7.	Forum Karlín	Praha 8	Multifunkční sál	3 000	7
8.	BVV Veletrhy Brno	Brno	Výstaviště	30 000	30

9.	GrandHotel Pupp	Karlovy Vary	Hotel 5*	1 289	13
10.	Hotel Thermal	Karlovy Vary	Hotel 4*	2 000	16
11.	Centrum Babylon	Liberec	Hotel 4*	2405	14
12.	Hotel Růže	Český Krumlov	Hotel 5*	350	5
13.	Kongresové centrum Zlín	Zlín	Konferenční centrum	1 000	7
14.	Hotel Malý Pivovar	Klášter Hradiště nad Jizerou	Hotel 4*	378	8

Zdroj: vlastní zpracování

Zařízení, která poskytují prostory pro kongresové akce jsem rozčlenila podle jejich lokace, typu zařízení, maximální kapacity a počtu zasedacích prostor včetně sálů a salonků.

Co se týká počtu konferenčních zařízení na území hlavního města Prahy, dle statistických údajů se v roce 2016 nacházelo celkem 243 konferenčních prostor oproti 263 konferenčním zařízením v roce 2011. Celková kapacita v roce 2016 byla 169 514 konferenčních míst oproti 167 308 konferenčním místům v roce 2011. Rozdělení dle typu zařízení najdeme v tabulce 3.

Tabulka 3 Počet a kapacita konferenčních zařízení v Praze dle typu poskytovaných prostorů

Typ zařízení	Počet konferenčních zařízení		Celková kapacita konferenčních zařízení	
	Praha	Podíl	Praha	Podíl
Konferenční centrum	184	76 %	75 932	45 %
Kulturní zařízení	25	10 %	24 019	14 %
Výstaviště	6	2 %	32 915	19 %
Sportovní hala	3	1 %	20 140	12 %
Historické budovy (před rokem 1900)	16	7 %	14 881	9 %
Výzkumný ústav	9	4 %	1 627	1 %
Celkem	243	100 %	169 514	100 %

Zdroj: vlastní zpracování podle KPMG, 2017

Podle tabulky 3 lze říct, že v Praze je nejvíce konferenčních center – 76 % z celkového počtu konferenčních zařízení, dále jsou kulturní zařízení, kterých je 25 prostor nebo 10 % z celkového počtu. Tudiž v oblasti celkové kapacity, kde největší kapacita je také v konferenčních centrech a v kulturních zařízeních (z důvodu jejich počtu) a v areálech výstavišť (z důvodu jejich velikosti).

Mezi konferenční centra se patří Kongresové centrum Praha, TOP HOTEL Praha, Clarion Congress Hotel Prague a další. Za kulturní zařízení jsou považována divadla, kinosály nebo hudební kluby. Mezi výstaviště jsou v tomto rozdělení zařazeny – Veletržní palác, Výstaviště Holešovice, PVA EXPO a Národní technické muzeum. Sportovní halou se

rozumí například O2 Arena. Historické budovy postaveny před rokem 1900 využívané pro kongresové účely jsou Pražský Hrad, Obecní dům, Státní opera Praha a podobné historické objekty. Do výzkumných ústavů jsou pak počítány zejména ústavy AV ČR (KPMG, 2017).

Rusko

Počet konferenčních zařízení v Rusku ke konci roku 2018 celkem byl 3518 zařízení. Dle statistických údajů nebylo uvedeno rozložení dle krajů a také kapacita konferenčních zařízení. Rozdělení podle typu zařízení je možné vidět v tabulce 4.

Tabulka 4 Počet konferenčních zařízení v Rusku dle typu poskytovaných prostor

Typ zařízení	Počet konferenčních zařízení	
	Rusko	Podíl
Hotel 5*	156	4,5 %
Hotel 4*	768	22,0 %
Hotel 3*	1 773	50,9 %
Konferenční centrum	709	20,4 %
Výstaviště	38	1,1 %
Kulturní zařízení	50	1,4 %
Sportovní hala	10	0,3 %
Výzkumný ústav	14	0,4 %
Celkem	3 518	100,0 %

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě tabulky 4 je možné říct, že je polovina z celkového množství konferenčních zařízení jsou hotely 3* třídy, celkem jejich 1773, dále jsou hotely 4* třídy a konferenční centra. Nejmenší počet sportovních hal a výzkumných ústavů, v podílu na celkový počet zařízení je jich menší než 1 %.

Dále v tabulce 5 popíšeme největších poskytovatelů prostor pro kongresové akce v Rusku.

Tabulka 5 Seznam největších poskytovatelů prostor pro kongresové akce v Rusku

№	Název kongresového zařízení	Lokace	Typ konferenčních prostor	Maximální kapacita (v divadelním uspořádání)	Počet zasedacích prostor
1.	Crocus Expo	Moskva	Výstaviště	9 810	38
2.	Glavnyy Media-Tsentr	Sochi	Kongresové centrum	3 000	4
3.	Ekaterinburg Expo	Ekaterinburg	Kongresové a výstavní centrum	40 000	43
4.	Expoforum	Petrohrad	Kongresové a výstavní centrum	10 000	39

5.	Výstava úspěchů národního hospodářství (VDNH)	Moskva	Výstaviště	10 000	30
6.	Kongresový centrum „Toratau“	Ufa	Kongresový centrum	2 010	12
7.	Moscow Marriott Grand Hotel	Moskva	Hotel 5*	675	9
8.	Moscow Hilton Leningradskaya	Moskva	Hotel 5*	665	8
9.	Park Inn by Radisson Pulkovskaya Hotel	Petrohrad	Hotel 4*	600	21
10.	Volynskoe Congress-Park	Moskva	Hotel 4*	1 018	6
11.	Luzhniki	Moskva	Sportovní hala	81 000	1
12.	Ak Bars Arena	Kazan	Sportovní hala	45 379	2

Zdroj: vlastní zpracování

Zařízení, která poskytují prostory pro kongresové akce jsem rozčlenila podle jejich lokace, typu zařízení, maximální kapacity a počtu zasedacích prostor. V Rusku skoro v každém velkém městě se nachází kongresové a výstavní centrum Expo, ve kterých se provádí různé jak ruské, tak i mezinárodní kongresové akce.

Na základě webové stránky o hledání konferenčních prostor v Moskvě se nachází 1 014 konferenčních zařízení, což znamená skoro třetinu z celkového počtu zařízení v Rusku. Rozložení dle typu je v tabulce 6.

Tabulka 6 Počet konferenčních zařízení v Moskvě dle typu poskytovaných prostorů

Typ zařízení	Počet konferenčních zařízení	
	Moskva	Podíl
Hotel 5*	37	3,6 %
Hotel 4*	149	14,7 %
Hotel 3*	281	27,7 %
Konferenční centrum	488	48,1 %
Výstaviště	16	1,6 %
Kulturní zařízení	35	3,5 %
Sportovní hala	3	0,3 %
Výzkumný ústav	5	0,5 %
Celkem	1 014	100,0 %

Zdroje: vlastní zpracování

Na základě tabulky 6 je vidět, že skoro polovina z celkového počtu zařízení jsou konferenční centra, pak jdou hotely 3* třídy a hotely 4* třídy. Nejmenší počet sportovních hal a výzkumných ústavů, v podílu na celkový počet zařízení je jich menší než 1 %, jak celkově v Rusku.

4.3.2 Nabídka ubytovacích zařízení a stravovacích služeb

Česká republika

Nabídka ubytovacích zařízení vyšších tříd je jedním z důležitých faktorů, na základě kterých probíhá rozhodování zda kongresovou akci v lokalitě uskutečnit. Podle statistických údajů se v České republice nachází celkem 2 521 klasifikovaných hotelů, nabízejících dohromady 102 016 pokojů. Co se týče hotelů vyšších tříd, tzn. tří až pětihvězdičkových, tvoří skoro 90 % celkové nabídky hotelových zařízení. V tabulce 7 najdeme rozložení hotelových zařízení podle kategorie v České republice a v Praze.

Tabulka 7 Počet hotelových zařízení dle kategorie v České republice a v Praze

Kategorie hotelového zařízení	Počet hotelových zařízení		
	ČR	Praha	Podíl Prahy
Hotel 5*	65	49	75 %
Hotel 4*	705	229	32 %
Hotel 3*	1 442	215	15 %
Hotel 2*	194	15	8 %
Hotel 1*	115	4	3 %
Celkem	2 521	512	20 %

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2019

Podle údajů v tabulce 7 je vidět, že se v Praze nachází 20 % z celkového počtu hotelů. V případě hotelů 5* třídy najdeme jich zde 75 %.

Stravovací zařízení v České republice nabízejí jak mezinárodní, tak i lokální kuchyně. V Praze jsou dvě restaurace, které v roce 2020 obhájily Michelinskou hvězdu, Degustation Bohême Bourgeoise a Field (Novinky.cz, © 2013-2021).

Podle údajů se v České republice nachází 131 cateringové společnosti, přičemž v Praze je jich 80 (Caterings.cz, © 2015-2021).

Rusko

V Rusku podle údajů se nachází celkem 4 661 hotelů, mezi kterými je 77 % hotelů vyšších tříd (Sdružení provozovatelů cest, 2019).

Na webové stránce Federální služby státní statistiky (Rosstat) není k dispozici údaje o počtu hotelových zařízení dle kategorie a počtu pokojů, proto jsem použila údaje z on-line databáze hotelových agregátorů. V tabulce 8 je vidět počet hotelových zařízení dle kategorie celkem v Rusku, a také zvlášť v Moskvě a v Petrohradě.

Tabulka 8 Počet hotelových zařízení dle kategorie v Rusku, v Moskvě a v Petrohradě

Kategorie hotelového zařízení	Počet hotelových zařízení			Podíl	
	Rusko	Moskva	Petrohrad	Moskva	Petrohrad
Hotel 5*	158	40	25	25 %	16 %
Hotel 4*	960	396	204	41 %	21 %
Hotel 3*	2 485	1 045	826	42 %	33 %
Hotel 2*	838	104	76	12 %	9 %
Hotel 1*	220	37	8	17 %	4 %
Celkem	4 661	1 622	1 139	35 %	24 %

Zdroj: vlastní zpracování

Podle tabulky 8 můžeme říct, že jak v Moskvě, tak i v Petrohradě více hotelů 3*. V Moskvě se nachází 35 % z celkového počtu hotelových zařízení, v Petrohradě – 24 %.

Podle statistických údajů Rosstatu se v Rusku nacházejí 88 051 stravovacích zařízení. V Rusku ani jedna restaurace nemá Michelinskou hvězdu. Co se týče cateringových služeb, v Rusku je jich skoro 700, přičemž polovina z nich se nachází v Moskvě (Cateringconsulting, 2015).

4.3.3 Infrastruktura

Česká republika

Česká republika se nachází v samotném centru Evropy a díky své poloze je vhodnou zemí pro pořádání akcí mezinárodního významu. Podle údajů 45 leteckých společností zajišťují lety na letišti Václava Havla v Praze. Před celosvětovou pandemií Covid-19, za rok 2019, letiště Václava Havla odbavilo celkem 17 804 900 cestujících (Letiště Praha, a.s., © 2021).

Kromě letiště Václava Havla v Praze, najdeme na území České republiky další 4 letiště – Brno, Ostrava, Pardubice a Karlovy Vary.

Co se týče železniční dopravy v Česku, podle údajů Správy železnic, síť na konci roku 2018 tvořilo celkem 9 406 km železničních tratí.

Hlavním provozovatelem vlakového spojení je České dráhy. Mezi další významné provozovatele patří například také RegioJet, jejímž vlastníkem je společnost Student Agency, která kromě toho provozuje také autobusovou dopravu. Nováčkem na trhu jsou vlaky společnosti Leo Express (Omio, b.r.).

Celková délka silnic a dálnic činí téměř 56 000 km. Podle Dopravního podniku hlavního města Prahy, pražskou městskou dopravu tvoří 3 linky metra, 34 linek tramvají a 148 linek autobusů.

Rusko

V Rusku je dle informací Ministerstva dopravy Ruské federace 240 letišť, z nichž 78 je mezinárodních.

Letiště Sheremetyevo je největší letiště v Rusku a páté nejrušnější letiště v Evropě. Také se mezi nejrušnějšími letišti patří letiště Domodedovo a Vnukovo v Moskvě, a letiště Pulkovo v Petrohradě. V roce 2019 před celosvětovou pandemií Covid-19 letiště Sheremetyevo v Moskvě odbavilo více než 49 933 000 cestujících (Sheremetyevo mezinárodní letiště, 2020).

Co se týče železniční dopravy v Rusku, podle údajů Federální služby státní statistiky (Rosstat), železniční síť v roce 2018 tvořilo celkem 86 600 km železničních tratí. Ruské železnice, a.s. (RZHD) jsou největším dopravcem železniční sítě v Rusku. Od roku 2009 je v provozu mezi Moskvou a Petrohradem vysokorychlostní vlak Sapsan od společnosti Siemens. Doba jízdy na trati dlouhé 649,7 km činí 3 hodiny 40 minut. Celková délka silnic a dálnic v roce 2018 činila 1 529 400 km.

Moskevskou městskou dopravu tvoří 15 linek metra, 46 linek tramvají a skoro 700 linek autobusů (Oficiální web starosty Moskvy, 2017).

4.4 Kongresové akce v České republice a v Rusku

Česká republika

Statistickým sledováním kongresového cestovního ruchu se v České republice zabývá Český statistický úřad. Poskytuje informace o počtu konferencí v hromadných ubytovacích zařízeních dle kategorií, počtu účastníků, také zobrazuje údaje celkem po České republice a zvláště v krajích. V tabulce 9 najdeme počet konferencí uskutečněných v hromadných ubytovacích zařízeních v České republice a v Praze v 2014-2019, tempo přírůstku na základě roku 2014 a také podíl Prahy (Český statistický úřad, 2019).

Tabulka 9 Počet konferencí v hromadných ubytovacích zařízeních v České republice a v Praze v 2014-2019

Rok	Česká republika		Hlavní město Praha		Podíl Prahy
	Počet konferencí	Tempo přírůstku	Počet konferencí	Tempo přírůstku	
2014	10 446	0 %	3 667	0 %	35 %
2015	12 778	+22 %	4 187	+14 %	33 %
2016	12 589	+21 %	4 437	+21 %	35 %
2017	12 542	+20 %	4 388	+20 %	35 %
2018	12 667	+21 %	4 534	+24 %	36 %
2019	14 726	+41 %	5 668	+55 %	38 %

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2019

Podle údajů z tabulky 9 je možné říct, že počet konferencí celkem v Česku v roce 2019 vzrostl o 41 % nebo na 14 726 konferencí ve srovnání s rokem 2014, v Praze – o 55 % nebo na 5 668 konferencí. Také skoro každý rok (kromě roku 2017) je pozorován celkový růst počtu konferencí. Podíl hlavního města Prahy od roku 2016 roste a v roce 2019 činí asi 40 % z počtu konferencí celkem v České republice.

Dále v tabulce 10 najdeme informaci o počtu účastníků konferencí konaných v hromadných ubytovacích zařízeních v České republice a v Praze v 2014-2019, tempo přírůstku na základě roku 2014 a také podíl Prahy (Český statistický úřad, 2019).

Tabulka 10 Počet konferencí v hromadných ubytovacích zařízeních v České republice a v Praze v 2014-2019

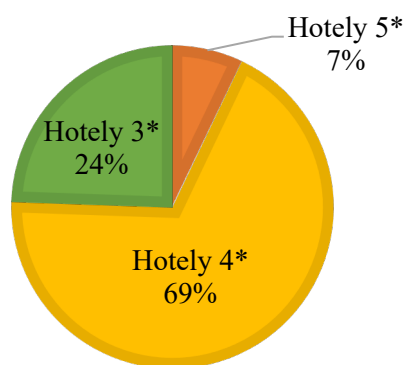
Rok	Česká republika		Hlavní město Praha		Podíl Prahy
	Počet účastníků	Tempo přírůstku	Počet účastníků	Tempo přírůstku	
2014	1 388 751	0 %	544 847	0 %	39 %
2015	1 407 897	+1 %	536 432	-2 %	38 %
2016	1 338 760	-4 %	542 081	-1 %	40 %
2017	1 357 395	-2 %	528 574	-3 %	39 %
2018	1 370 242	-1 %	536 232	-2 %	39 %
2019	1 434 816	+3 %	558 122	+2 %	39 %

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2019

V tabulce 10 je vidět, že od roku 2016 v Česku jde klesání počtu účastníků konferencí ve srovnání s rokem 2014. Avšak v roce 2019 počet účastníků vzrostl o 3 % v porovnání s rokem 2014 a činil celkem 1 434 816 účastníků. V Praze v roce 2019 počet účastníků vzrostl o 2 % nebo na 558 122 účastníků ve srovnání s rokem 2014. Podíl hlavního města Prahy z celkového počtu účastníků konferencí v letech 2014-2016 skoro každý rok byl stejný a činil asi 40 %.

Dále na obrázku 2 je rozložení konaných konferencí v České republice v roce 2019 dle místa konání. Český statistický úřad poskytuje informaci jenom o konferencích konaných v hromadných ubytovacích zařízeních dle kategorií.

Obrázek 2 Rozložení konaných konferencí dle místa konání v České republice v roce 2019

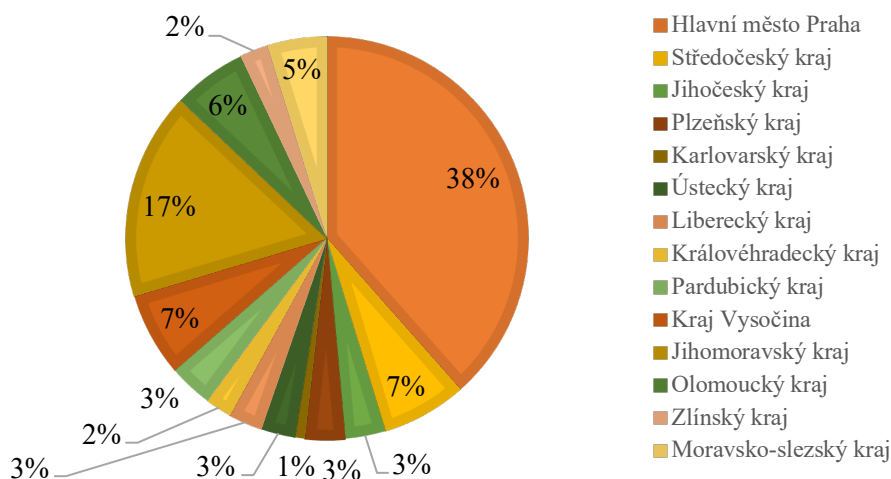

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2019

Na obrázku 2 vidíme, že nejvíc konferencí v roce 2019 v Česku konalo v hotelech 4* třídy, tj. 69 % z celkového počtu konferencí nebo 9 653 akcí. Nejméně konferencí v roce 2019 konalo v hotelech 5* třídy – 7 % z celkového počtu nebo 999 konferencí.

Český statistický úřad poskytuje informaci o konferencích konaných v hromadných ubytovacích zařízeních podle kraje konání. Na obrázku 3 je vidět rozložení konaných konferencí dle krajů České republiky v roce 2019.

Obrázek 3 Rozložení konaných konferencí dle krajů České republiky v roce 2019

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2019

Na obrázku 3 vidíme, že největší počet konferencí se v roce 2019 uskutečnil v Praze tj. 38 % z celkového počtu konferencí konaných v Česku. Dále jde Jihomoravský kraj – 17 % z celkového počtu nebo 2 453 konferencí. Nejmenší počet konferencí byl v Karlovarském kraje, jenom 120 konferencí za rok 2019.

Mezinárodní asociace kongresů a konferencí (ICCA) poskytuje informace o setkání organizovaná mezinárodními asociacemi, která se konají pravidelně a která se střídají mezi minimálně třemi zeměmi. V tabulce 11 jsou statistické údaje o počtu setkání organizovaná mezinárodními asociacemi a počtu účastníků v České republice v letech 2014-2019, a také pořadí ČR v celosvětovém žebříčku. Ve statistické zprávě ICCA údaje o počtu účastníků v roce 2015 nejsou uváděny.

Tabulka 11 Počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi a počet účastníků v České republice v 2014-2019

Rok	Počet setkání		Počet účastníků	
	ČR	Pořadí ČR	ČR	Pořadí ČR
2014	146	27.	51 242	28.
2015	154	25.	n/a	n/a
2016	156	27.	54 936	30.
2017	187	23.	73 397	21.
2018	162	26.	47 659	32.
2019	171	24.	49 440	31.

Zdroj: vlastní zpracování podle ICCA, 2019

Podle údajů z tabulky 11 je možné říct, že nejúspěšnějším rokem provedení mezinárodních akcí byl rok 2017, když na území České republiky se uskutečnilo 187 setkání organizovaná mezinárodními asociacemi s 73 397 účastníky. Česká republika zůstává v top 30 v mezinárodním žebříčku jak podle počtu setkání, tak i podle počtu účastníků.

V tabulce 12 najdeme informace o počtu mezinárodních akcí v Praze a v Brně, počtu účastníků, a také pořadí Prahy a Brna v celosvětovém žebříčku. Statistická zpráva ICCA neuvádí počet účastníků setkání méně než 10 000, a proto údaje o počtu účastníků akcí konaných v Brně a pořadí Brna dle jejich počtu v celosvětovém žebříčku nejsou k dispozici.

Tabulka 12 Počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi a počet účastníků v Praze a v Brno v 2014-2019

Rok	Počet setkání				Počet účastníků	
	Praha	Pořadí Prahy	Brno	Pořadí Brna	Praha	Pořadí Prahy
2014	118	10.	7	289.	46 921	21.
2015	123	11.	15	175.	n/a	n/a
2016	126	11.	15	169.	50 416	16.
2017	151	8.	12	228.	66 790	10.
2018	136	9.	8	302.	42 451	22.
2019	138	9.	15	191.	44 919	18.

Zdroj: vlastní zpracování podle ICCA, 2019

V tabulce 12 je vidět, že Praha skoro každý rok je v top 10 dle počtu setkání organizovaná mezinárodními asociacemi. Nejvyšší počet mezinárodních akcí se uskutečnil v roce 2017 jak i po celém Česku. Co se týče Brna, v roce 2019 počet mezinárodních setkání činil 15 akcí.

Rusko

Ani Federální služba statistiky ani Federální agentura pro cestovní ruch v Rusku k velké lítosti neuvádí údaje o počtu konferencí konaných v Rusku a rovněž i počtu účastníků. A proto budeme používat data o setkání organizovaná mezinárodními asociacemi, které poskytuje Mezinárodní asociace kongresů a konferencí (ICCA) ve svých každoročních statistických zprávách.

V tabulce 13 najdeme informace o počtu mezinárodních setkání a počtu účastníků v Rusku v letech 2014-2019 a také pořadí Ruska v celosvětovém žebříčku. Ve statistické zprávě ICCA údaje o počtu účastníků v Rusku v letech 2015-2017 nejsou uváděny.

Tabulka 13 Počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi a počet účastníků v Rusku v 2014-2019

Rok	Počet setkání		Počet účastníků	
	Rusko	Pořadí Ruska	Rusko	Pořadí Ruska
2014	76	42.	30 269	39.
2015	83	42.	n/a	n/a
2016	76	42.	n/a	n/a
2017	87	41.	n/a	n/a
2018	83	42.	22 947	43.
2019	117	35.	28 152	43.

Zdroj: vlastní zpracování podle ICCA, 2019

Podle údajů v tabulce 13 je vidět, že v Rusku v letech 2014-2018 počet mezinárodních setkání v průměru byl 80 akcí. Avšak v roce 2019 počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi vzrostl na 117 konferencí. Počet účastníků v letech 2015-2017 nebyl uveden z důvodu toho, že statistická zpráva ICCA poskytovala informace pouze o 40 zemí v pořadí.

V tabulce 14 najdeme informace o počtu mezinárodních setkání konaných v Moskvě a Petrohradu v letech 2014-2019 a také počtu účastníků konferencí v těchto městech. Každoroční statistické zprávy ICCA neuvádí počet účastníků v případě, že jich méně než 10 000. Rovněž najdeme v tabulce informace o pořadí Moskvy a Petrohradu dle počtu mezinárodních setkání v celosvětovém žebříčku.

Tabulka 14 Počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi a počet účastníků v Moskvě a v Petrohradu v 2014-2019

Rok	Počet setkání				Počet účastníků	
	Moskva	Pořadí Moskvy	Petrohrad	Pořadí Petrohradu	Moskva	Petrohrad
2014	32	74.	31	77.	<10 000	<10 000
2015	29	89.	30	85.	<10 000	<10 000
2016	27	94.	29	88.	<10 000	<10 000
2017	34	78.	31	86.	<10 000	<10 000
2018	35	79.	19	154.	11 921	<10 000
2019	39	70.	36	79.	<10 000	10 249

Zdroj: vlastní zpracování podle ICCA, 2019

Podle dat v tabulce 14 je možné říct, že v roce 2019 v Moskvě a v Petrohradu byl největší počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi – 39 akcí v Moskvě a 36 akcí v Petrohradu. Bez ohledu na to, počet účastníků nebyl příliš velký, v Moskvě činil méně než 10 000, v Petrohradu bylo 10 249 účastníků.

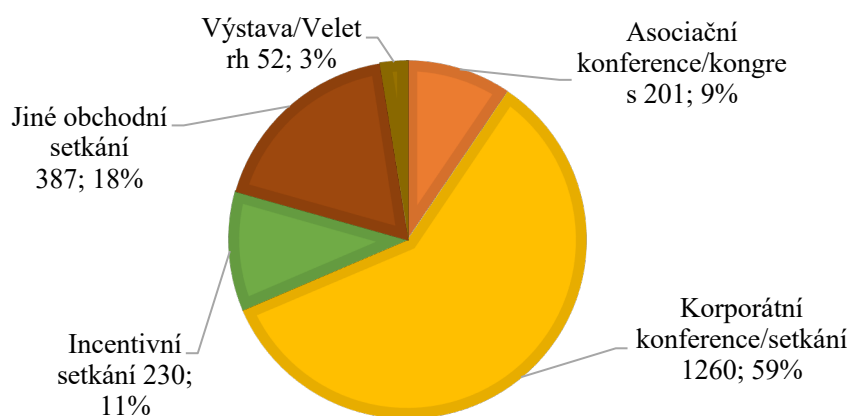
Statistická zpráva ICCA v roce 2016 uvádí informace o ještě jednom městě Ruska – Kazani. V tomto roce se v Kazani uskutečnilo 5 mezinárodních setkání, avšak informace o počtu účastníků chybí.

4.5 Kongresové akce v Praze a v Moskvě

Hlavní město Praha

Podle MICE statistik Prague Convention Bureau celkový počet akcí v roce 2018 se rovnal 2 130 akcí. Na obrázku 4 je rozdělení podle typu akcí konaných v roce 2018 (Prague Convention Bureau, 2018).

Obrázek 4 Rozdělení podle typu akcí konaných v Praze v 2018

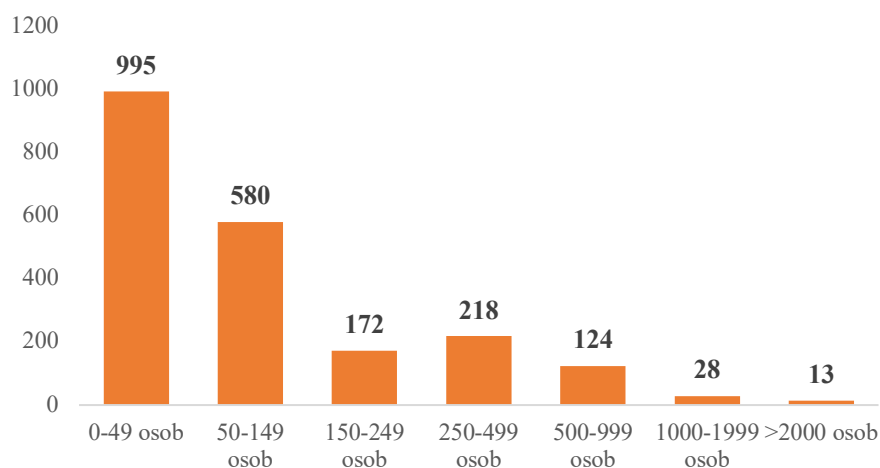

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

V roce 2018 se v Praze korporátních konferencí/setkání uskutečnilo nejvíc – 1260 akcí nebo 59 % z celkového počtu akcí. Nejméně ze všech bylo výstav/veletrhů – 52 akcí nebo 3 % z celkového počtu akcí.

Dále na obrázku 5 je vidět rozdělení podle velikosti akcí (Prague Convention Bureau, 2018).

Obrázek 5 Rozdělení podle velikosti akcí konaných v Praze v 2018

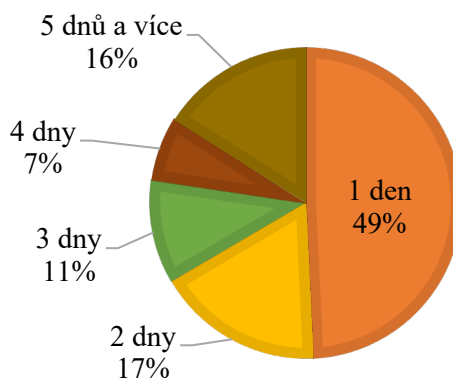

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Na obrázku 5 vidíme, že největší počet akcí byl s počtem účastníků pod 50 osob, takových akcí bylo 995. Naopak nejmenší počet akcí byl s počtem účastníků nad 2000 osob – v Praze se v roce 2018 uskutečnilo pouze 13 takových akcí.

Na obrázku 6 je rozdělení podle délky akce (Prague Convention Bureau, 2018).

Obrázek 6 Rozdělení podle délky akcí konaných v Praze v 2018

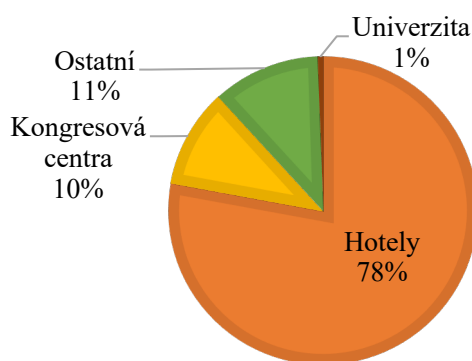

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Podle údajů na obrázku 6 je možné říct, že většinou v Praze byly jednodenní akce – 1 049 akcí nebo 49 % z celkového počtu akcí. Akce, které se trvaly 4 dny bylo v Praze v roce 2018 nejméně.

Dále na obrázku 7 je rozdělení podle místa konání (Prague Convention Bureau, 2018).

Obrázek 7 Rozdělení podle místa konání akcí v Praze v 2018

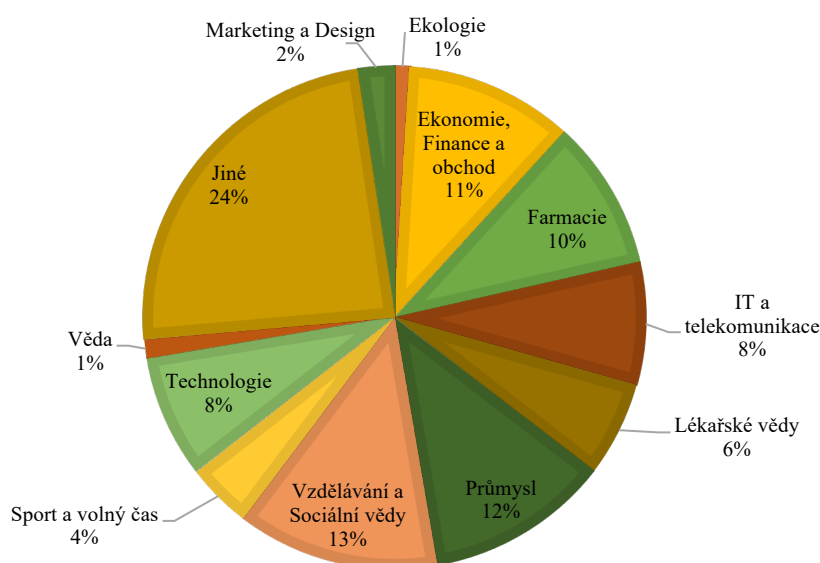

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Na obrázku 7 vidíme, že nejvíc akcí se v Praze v roce 2018 uskutečnilo v hotelech – celkem 1659 akcí nebo 78 % z celkového počtu akcí, nejmenší počet akcí, pouze 11 akcí nebo 1 % z celkového počtu akcí, proběhlo v univerzitách.

Na obrázku 8 je rozdělení podle oboru/zaměření akcí (Prague Convention Bureau, 2018).

Obrázek 8 Rozdělení podle zaměření akcí konaných v Praze v 2018

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Podle údajů zobrazených na obrázku 8 je možné říct, že nejvíc akcí bylo zaměřených na jiné obory (doprava, právo, ...), celkem se jich uskutečnilo 512 akcí nebo 24 % z celkového počtu akcí. Dále také velké množství akcí bylo zaměřených na vzdělávání a sociální vědy, ekonomii, financí a obchod a na farmacii. Nejméně akcí se uskutečnilo v oboru ekologie a věda.

Prague Convention Bureau také poskytuje informace o MICE statistikách ve srovnání roků 2016, 2017 a 2018. V tabulce 15 najdeme data o celkovém počtu akcí konaných v Praze v letech 2016-2018 a tempo přírůstku (Prague Convention Bureau, 2018).

Tabulka 15 Celkový počet akcí konaných v Praze v 2016-2018

	2016	2017	2018	Tempo přírůstku 2016-2017	Tempo přírůstku 2017-2018
Celkem	2 528	2 046	2 130	-19 %	+4 %

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Při meziročním srovnání údajů podle tabulky 15 za rok 2017 a 2018 došlo k nárůstu počtu akcí konaných v Praze. Zatímco v roce 2017 se podle získaných údajů v Praze uskutečnilo celkem 2 046 akcí, v roce 2018 to bylo celkem 2130 akcí. Meziročně tedy došlo k růstu o 84 akcí, tj. +4 %. V roce 2016 se uskutečnilo nejvíc akcí – 2 528 akcí. V roce 2017 ve srovnání s 2016 došlo k poklesu počtu akcí o 482 akcí, tj. -19 %.

Dále v tabulce 16 najdeme rozdělení akcí konaných v Praze v 2016-2018 dle účelu a tempo přírůstku (Prague Convention Bureau, 2018).

Tabulka 16 Rozdělení podle účelu akcí konaných v Praze v 2016-2018

	2016	2017	2018	Tempo přírůstku 2016-2017	Tempo přírůstku 2017-2018
Asociační konference/kongres	183	101	201	-45 %	+99 %
Korporátní konference/setkání	1 739	1 276	1 260	-27 %	-1 %
Incentivní setkání	108	174	230	+61 %	+32 %
Jiné obchodní setkání	457	448	387	-2 %	-14 %
Výstava/Veletrh	41	47	52	+15 %	+11 %

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Podle údajů z tabulky 16 vidíme, že největší nárůst v roce 2018 zaznamenaly asociační konference/kongresy, nárůst byl o 100 akcí, tj. +99 %. V roce 2017 největší nárůst byl u incentivních setkání, nárůst činil 61 %, a největší pokles byl u asociačních

konferencí/kongresů, pokles činil 45 %. Meziročně se nejvíc uskutečnilo korporátních konferencí/setkání.

V tabulce 17 je rozdělení akcí konaných v Praze v 2016-2018 podle délky akce a tempo přírůstku (Prague Convention Bureau, 2018).

Tabulka 17 Rozdělení podle délky akcí konaných v Praze v 2016-2018

	2016	2017	2018	Tempo přírůstku 2016-2017	Tempo přírůstku 2017-2018
1 den	1 293	970	1 049	-25 %	+8 %
2 dny	444	360	368	-19 %	+2 %
3 dny	356	317	230	-11 %	-27 %
4 dny	200	185	142	-8 %	-23 %
5 dnů a více	289	214	341	-26 %	+59 %

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Dle tabulky 17 je možné říct, že v roce 2018 došlo k růstu průměrné délky akcí. Nejvíce vzrostl počet více jak pětidenních akcí, o 59 %. Naopak v roce 2017 počet pětidenní akcí klesl o 26 % ve srovnání s 2016.

V tabulce 18 je rozdělení akcí podle velikosti (Prague Convention Bureau, 2018).

Tabulka 18 Rozdělení podle velikosti akcí konaných v Praze v 2016-2018

	2016	2017	2018	Tempo přírůstku 2016-2017	Tempo přírůstku 2017- 2018
0-49 osob	1 256	1 002	995	-20 %	-1 %
50-149 osob	700	545	580	-22 %	+6 %
150-249 osob	192	171	172	-11 %	+1 %
250-499 osob	219	175	218	-20 %	+25 %
500-999 osob	113	103	124	-9 %	+20 %
1000-1999 osob	32	33	28	+3 %	-15 %
>2000 osob	16	17	13	+6 %	-24 %

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Dle údajů z tabulky 18 vidíme, že každoročně se nejvíce akcí uskuteční v kategorii 0-49 osob. Druhou nejčastější kategorií jsou akce s 50-149 delegáty. V roce 2017 oproti předchozímu roku pozorujeme celkový pokles akcí do 1 000 účastníků. V roce 2018 vidíme, že množství akcí s účastníky více než 2000 klesne o 24 %.

V tabulce 19 najdeme rozdělení akcí podle místa konání (Prague Convention Bureau, 2018).

Tabulka 19 Rozdělení podle místa konání akcí v Praze v 2016-2018

	2016	2017	2018	Tempo přírůstku 2016-2017	Tempo přírůstku 2017-2018
Hotely	2 161	1 790	1 659	-17 %	-7 %
Kongresová centra	105	75	220	-29 %	+193 %
Ostatní	230	177	240	-23 %	+36 %
Univerzita	32	4	11	-83 %	+175 %

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Podle tabulky 19 je vidět, že nejčastěji využívaným typem meetingových zařízení zůstaly i nadále hotely. V letech 2017-2018 však zaznamenaly mírný pokles. Na druhém místě se umístila zařízení označená jako ostatní. V roce 2018 k nárůstu došlo u kongresových center o 193 % a u univerzit o 175 %.

V tabulce 20 je rozdělení akcí podle předmětu (Prague Convention Bureau, 2018).

Tabulka 20 Rozdělení podle předmětu akcí konaných v Praze v 2016-2018

	2016	2017	2018	Tempo přírůstku 2016-2017	Tempo přírůstku 2017-2018
Ekologie	27	20	21	-26 %	+5 %
Ekonomie, Finance a Obchod	312	286	230	-8 %	-20 %
Farmacie	244	234	206	-4 %	-12 %
IT a telekomunikace	213	145	168	-32 %	+16 %
Lékařské vědy	184	121	130	-34 %	+7 %
Management	63	70	-	+11 %	-
Průmysl	232	204	252	-12 %	+24 %
Vzdělávání a Sociální vědy	172	186	278	+8 %	+49 %
Sport a volný čas	53	53	89	0 %	+68 %
Technologie	162	156	169	-4 %	+8 %
Věda	27	21	25	-22 %	+19 %
Jiné	839	560	512	-33 %	-9 %
Marketing a Design	-	-	50	-	-

Zdroj: vlastní zpracování podle Prague Convention Bureau, 2018

Podle tabulky 20 je možné říct, že nejvíce akcí bylo zaměřených na farmacii, průmysl a vzdělávání a sociální vědy. V roce 2018 největší nárůst zaznamenaly Sociální vědy, vzdělávání společně se sportem a volným časem. Přibyla také kategorie Marketing a Design. Avšak největší pokles zaznamenaly kategorie Ekonomie, Finance a obchod. Na vzestupu je nadále obor IT a telekomunikace a Technologie.

Moskva

Moskva je významným politickým, ekonomickým, kulturním a vědeckým centrem Ruska a východní Evropy a zároveň největším městem na evropském kontinentu. Moskva

je jedním z největších měst na světě a je na 14. místě, pokud jde o metro, 18. mezi aglomeracemi, 15. největší městská oblast a 11. největší městská populace na světě.

Jak už jsem zmínila dříve ani Federální služba statistiky ani Federální agentura pro cestovní ruch v Rusku neuvádí údaje o počtu konferencí konaných v Rusku konkrétně v městech. Výstavní výzkumné centrum R&C každoročně zveřejňuje hodnocení potenciálu události regionů Ruska, avšak Moskva není v tom hodnocení z důvodu pokročilé úrovně rozvoje odvětví kongresového cestovního ruchu.

Na webové stránce Russian Association of Business Travel je k dispozici archiv akcí, které jí byly organizované v Moskvě od roku 2012. Sestavíme tabulku 21 s počtem akcí konaných v Moskvě v 2012-2019 (ACTE Russia in partnership with Russian Association of Business Travel, © 2013).

Tabulka 21 Počet akcí konaných v Moskvě v 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	25	33	52	23	8	22	13	8

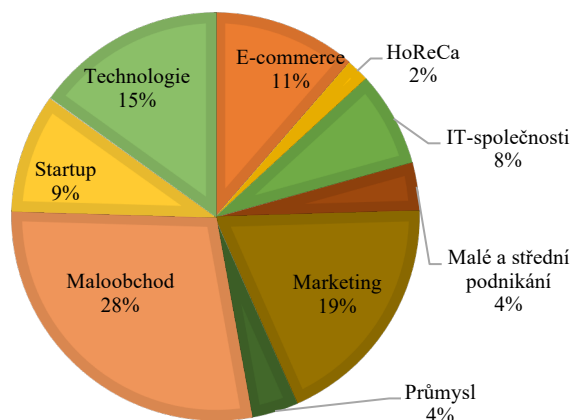
Zdroj: vlastní zpracování

Podle údajů z tabulky 21 je možné říct, že se počet akcí v Moskvě každoročně mění. Největší počet akcí uskutečnil v roce 2014, bylo jejich 52. Nejmenší počet akcí byl v 2016 a 2019, bylo jejich jenom 8 akcí za rok.

Z důvodu toho, že v Rusku neexistuje žádná statistická databáze uskutečněných akcí, proto jsem použila údaje z webových stránek, na kterých jsou archivy akcí.

Například, na webové stránce časopisu Inc. je kalendář akcí, které uskutečnily v roce 2019, jejich popis a rozdělení podle zaměření akcí. Na obrázku 9 je rozdělení podle předmětu akcí konaných v Moskvě v roce 2019 (Inc. Russia, 2019).

Obrázek 9 Rozdělení akcí podle zaměření konaných v Moskvě v roce 2019

Zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku 9 je vidět, že v Moskvě v roce 2019 největší počet akcí byl v oboru Maloobchod, tj. 28 % z celkového počtu akcí. Dále 19 % akcí uskutečnily v oboru Marketing. Nejmenší počet akcí byl v oboru HoReCa. V oboru Technologie v Moskvě v roce 2019 konalo 15 % akcí z celkového počtu. Mezi kterými byly Ruské farmaceutické fórum, Go Global Summit, Konference Russian Tech Week 2019 atd. Tento obor zahrnuje segment hotelnictví a různých druhů gastronomických provozu.

Na webové stránce Ruského svazu výstav a veletrhů je informace o akcích, které byly organizovány jeho členy. V tabulce 22 najdeme počet výstav a veletrhů konaných v Moskvě v 2014-2019 (Ruský svaz výstav a veletrhů, © 2021).

Tabulka 22 Počet výstav a veletrhů konaných v Moskvě v 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	177	181	178	157	167	170

Zdroj: vlastní zpracování

Podle údajů v tabulce 22 vidíme, že nejmenší počet výstav a veletrhů konaných v Moskvě byl v roce 2017, největší počet byl v roce 2015. V ostatních letech počet výstav a veletrhů, které byly organizovány členy Ruského svazu výstav a veletrhů asi neměnil a činil průměrně 170 akcí každoročně.

Dále na webové stránce agregátoru akcí jsou data o konferencích konaných v různých městech Ruska. Sestavíme tabulku 23, kde jsou údaje o počtu konferencí konaných v Moskvě v 2017-2019 dle měsíců (Expomap, © 2008–2021).

Tabulka 23 Počet konferencí konaných v Moskvě v 2017-2019 dle měsíců

	2017	2018	2019	Tempo přírůstku 2017-2018	Tempo přírůstku 2018-2019
Leden	49	48	52	-2 %	+8 %
Únor	192	165	146	-14 %	-12 %
Březen	275	260	221	-5 %	-15 %
Duben	346	329	227	-5 %	-31 %
Květen	193	230	162	+19 %	-30 %
Červen	200	143	123	-29 %	-14 %
Červenec	45	37	39	-18 %	+5 %
Srpen	88	78	59	-11 %	-24 %
Září	341	300	273	-12 %	-9 %
Říjen	350	301	314	-14 %	+4 %
Listopad	275	260	219	-5 %	-16 %
Prosinec	133	126	108	-5 %	-14 %
Celkem	2 487	2 277	1 943	-8 %	-15 %

Zdroj: vlastní zpracování

Podle údajů z tabulky 23 je možné říct, že největší počet konferencí konaných v Moskvě byl v roce 2017 a činil 2 487 konferencí. V roce 2018 počet akcí snížil o 8 % na 2 277 akcí, dále v roce 2019 znovu snížil o 15 % ve srovnání s 2018 na 1 943 akcí. Častěji nejvíce akcí konalo v říjnu a dubnu. Dalšími nejúspěšnějšími měsíci roku byly březen, září a listopad. Nejméně akcí se tradičně konalo v letních měsících červenci a srpnu, a také v lednu.

Podle údajů z webové stránky agregátoru akcí sestavíme souhrnnou tabulku 24, kde je počet akcí konaných v Moskvě v 2017-2019 podle účelu. Rozdělení je jenom na konference a výstavy/veletrhy (Expomap, © 2008–2021).

Tabulka 24 Rozdělení podle účelu akcí konaných v Moskvě v 2016-2019

	2016	2017	2018	2019	Tempo přírůstku 2016-2019
Konference	5 797	2 487	2 277	1 943	-66 %
Výstava/Veletrh	840	1 109	969	824	-2 %
Celkem	6 637	3 596	3 246	2 767	-58 %

Zdroj: vlastní zpracování

Podle dat v tabulce 24 je vidět, že v období 2016-2019 celkový pokles sestavil 58 % akcí. Největší počet konferencí byl v roce 2016, jejich činilo 5 797 akcí. Avšak nejmenší počet konferencí byl v roce 2019 – pouze 1 943. Největší počet výstav/veletrhů byl v roce 2017 – 1 109, nejmenší počet – také v roce 2019–824 výstavy.

4.6 Dopad pandemie COVID-19 na kongresový cestovní ruch v ČR a Rusku

Česká republika

Co se týká roku 2020, když ekonomiku cestovního ruchu začátkem roku velmi silně zasáhla pandemie onemocnění COVID-19 a spolu s ní paralyzován i vývoj kongresového, eventového a veletržního průmyslu v České republice. Podle nejnovější studie Economic Impact pro agenturu CzechTourism a Českou eventovou asociaci z léta 2020 lze očekávat propad celkové spotřeby spojené s konáním akcí více než 71 %.

Dopady na kongresový, eventový a veletržní průmysl, který zahrnuje především kongresy, konference, veletrhy, business akce a sportovní a kulturní akce, jsou tak nedožrnné. Celková spotřeba v odvětví se podle studie sníží na 27,1 – 39,3 miliardy korun, přičemž za běžné situace by se pohybovala v řádech od 99 do 131,5 miliardy korun. To současně znamená propad tržeb v multiplikaci z původních 196,5 – 260,5 miliard korun na pouhých 52,9 – 77,2 miliardy. Z této sumy lze odvodit i dopad na příjmy do veřejných rozpočtů. Ty

by se propadly o téměř 73 % na 10,1 – 14,7 miliardy korun. Nenahraditelné přínosy veřejných rozpočtů pak poklesnou o více než 94 % (Prague Convention Bureau, 2020).

Subjekty působící v tomto odvětví tak upozorňují na následky, které nemožnost pořádání akcí v České republice přináší. Kromě zmíněných dopadů na ekonomiku a zaměstnanost se především v případě konferencí a kongresů jedná o chybějící vědecké know-how. Odborně zaměřené akce přinášejí do destinací značné množství nových informací a umožňují sdílení poznatků mezi kapacitami v jednotlivých oborech. Z takto získaného know-how pak profituje především místní komunita – občané České republiky – ať už ve formě nových technologií, lékařských postupů, či legislativních změn (Prague Convention Bureau, 2020).

Rusko

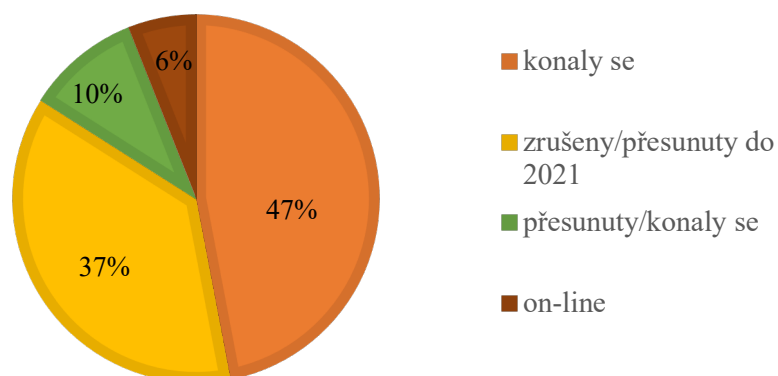
V listopadu 2020 Výstavní výzkumné centrum R&C provedl průzkum trhu o dopadu pandemických omezení na kongresový cestovní ruch v Rusku. Bylo zjištěno, že v období duben-listopad roku 2020 6 % podniků opustilo trh, více než polovina z nich se nacházely v Moskvě a Moskevském regionu. 22 % podniků změnilo druh činnosti.

V roce 2020 v Rusku se plánovalo celkem 1 300 akcí, mezi kterými jsou 170 konferencí/kongresy, ostatní jsou výstavy/veletrhy. 39 % akcí se plánovalo konat v Moskvě a Moskevském regionu (Výstavní výzkumné centrum R&C, 2021).

Téměř po celý rok 2020 byl trh zcela nejistý ohledně termínů akcí. Mnoho organizátorů je několikrát přesunulo. V důsledku toho se některé akce konaly, některé musely být na poslední chvíli zrušeny kvůli novým omezením. Pořadatelé byli povinni zvážit rizika pro každý ze svých projektů a ponechat pouze ta, která jsou za současných podmínek skutečně možná. U 47 % akcí byla data změněna. Organizátoři vložili velké naděje do 3-4 čtvrtletí roku 2020. A v srpnu až září se pořádaly některé akce: veletrhy, kdykoli to bylo možné, se konaly na otevřených prostorech, některé výstavy byly kombinovány podle data. Podíl pořádaných akcí s přeloženými daty se tak zvýšil ze 4 % v říjnu na 10 % na konci roku 2020. Podíl zrušených a odložených akcí na rok 2021 se zvýšil z 25 % v říjnu 2020 na 37 % na konci roku (Výstavní výzkumné centrum R&C, 2021).

Na obrázku 10 je rozdělení naplánovaných akcí v roce 2020 v Rusku (Výstavní výzkumné centrum R&C, 2021).

Obrázek 10 Rozdělení naplánovaných akcí v Rusku v roce 2020

Zdroj: Výstavní výzkumné centrum R&C, 2021

Na grafu vidíme, že navzdory obtížím se 47 % akcí uskutečnilo v termínech původně určených organizátory. Vyskytovaly se hlavně ve 3-4 čtvrtletích roku 2020. 6 % akcí se konalo on-line.

Co se týká ztrát společnosti v důsledku omezení způsobených pandemií koronaviru, u 68 % firem ztráty činily více než 50 % ročního obrátu. 64 % společností snížilo počet pracovních míst. Významné snížení – přes 40 % zaměstnanců – ovlivnilo 23 % společností. Celý tým si ponechalo pouze 36 % společností. Mzdy v 79 % společností poklesly. U poloviny společností to kleslo na 35 %, 31 % zaměstnavatelů bylo nuceno snížit to o více než 36 %. 18 % společností bylo stále schopno udržet úroveň mezd (Výstavní výzkumné centrum R&C, 2021).

Nejoblíbenějšími nezávislými protikrizovými opatřeními na podporu aktivit společností byla optimalizace nákladů (98 % společností), snižování počtu pracovních míst (56 % společností) a pronájem kancelářských prostor (49 % společností). Také některé společnosti:

- snížily náklady na energii;
- investovaly prostředky do přizpůsobení se online trhu;
- dosáhli umístění dočasné nemocnice na svém místě.

32 % dotázaných organizací uvedlo, že použily federální podpůrná opatření. Mezi nejznámějšími opatřeními, která společnosti přijaly nebo plánují přijmout patří:

- prodloužení lhůt pro podávání daňových hlášení,
- snížené pojistné,
- daňové prázdniny,

- zvýhodněné půjčky,
- odklad pronájmu státních a komerčních nemovitostí.

Avšak 30 % respondentů uvedlo, že federální podpůrná opatření nejsou účinná (Výstavní výzkumné centrum R&C, 2021).

5 Výsledky a diskuse

V závěrečné kapitole je analýza poznatků o kongresovém cestovním ruchu v České republice a v Rusku z předchozí kapitoly. Postupně probírá klíčové ukazatele cestovního ruchu, problematiku účastníků v oblasti kongresového cestovního ruchu v ČR a v Rusku a získané výsledky z oblasti kongresového potenciálu destinací. Pak se zaměřuje na národní statistiky a získané informace o konaných kongresových akcích. Na základě statistik ICCA (Mezinárodní asociace kongresů a konferencí) poté komparuje zjištěné poznatky.

5.1 Klíčové ukazatele

Dle klíčových ukazatelů cestovního ruchu pro ČR a Rusko je vidět, že v Rusku hraje cestovní ruch významnější roli než v České republice. To vyházi z podílu cestovního ruchu na HDP, zatímco v Rusku podíl činí 3,9 %, v ČR se jedná o 2,9 %. Avšak podíl na celkové zaměstnanosti ukazuje, že cestovní ruch v ČR je značnější než v Rusku, v Česku podíl činil 4,4 % zatímco v Rusku jenom 0,5 %. Co se týče počtů turistů v roce 2019 Českou republiku navštívilo 37,2 miliónů zahraničních turistů oproti 24,4 miliónům turistů v Rusku. Počet hromadných ubytovacích zařízení byl v Rusku v roce 2019 třikrát více než v ČR, a to může být hlavně z důvodu obrovské plochy Ruska.

Kvůli nedostatku oficiálních statistických dat o dopadu kongresového cestovního ruchu v České republice zemí porovnat nemůžeme. Nicméně srovnáme Moskvu a Prahu. Obrat kongresového cestovního ruchu v Praze v roce 2019 činil 13,5 miliard korun, což asi třikrát menší než v Moskvě. Počet pracovních míst v kongresovém průmyslu v Praze v roce 2019 také byl menší než v Moskvě o 4 954.

5.2 Účastníky v oblasti kongresového cestovního ruchu

Účastníky v oblasti kongresového cestovního ruchu hrají významnou roli pro jeho rozvoj. Důležitým aspektem je jejich vzájemná spolupráce. V případě České republiky všechny účastníky kongresového cestovního ruchu jsou spojeny mezi sebou: CzechTourism je částí Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Czech Convention Bureau působí v rámci agentury CzechTourism, Prague Convention Bureau je členem Czech Convention Bureau. Tato spolupráce způsobuje významný vývoj Prahy jako kongresové destinace. A proto dnes systém spolupráce v rámci kongresového cestovního ruchu v České republice můžeme považovat za rozvinutý.

Co se týče Ruska situace je spíše taková, že se každý účastník zabývá vlastní činností a spolupráce mezi nimi omezená. Například, Rostourism je odpověděn v oblasti cestovního ruchu, ale také pořádá kongresy, konference, semináře, výstavy a další akce, Roscongress je rovněž organizátorem obchodních, sportovních a kulturních akcí, mezi hlavními aktivitami Russian Association of Business Travel také patří připravování konference, fóra, vzdělávací setkání. Prakticky to znamená, že každý účastník kongresového cestovního ruchu v Rusku plní stejné funkce, zatímco bylo by lépe spolupracovat, a to by přineslo více výsledků. Z nedostatku kooperace vyplývá obrovský problém kongresového průmyslu – v Rusku úplně chybí oficiální statistiky o počtu kongresových akcí, počtu účastníků.

5.3 Kongresový potenciál

Porovnání nabídky kongresových prostor je obtížné, protože údaje o počtu konferenčních zařízení v České republice jsou k dispozici z roku 2011, a v Rusku – z roku 2018. Nejprve je třeba označit, že statistické údaje o nabídce kongresových prostor v Rusku nejsou oficiální a byly vzaty z webových stránek o hledání konferenčních prostor. V Rusku také chybí data o kapacitě konferenčních zařízení. V tom případě porovnáme počet konferenčních zařízení v Praze a v Moskvě. V Praze celkem je 243 konferenčních zařízení oproti 1 014 zařízením v Moskvě, a to může být hlavně z důvodu toho, že rozloha Moskvy asi pětkrát víc rozlohy Prahy. Jak v případě Moskvy, tak i v případě Prahy mezi poskytované kongresové prostory je více konferenčních center.

Co se týká nabídky ubytovacích zařízení v Rusku je jich více než v České republice – 4 661 hotelových zařízení v Rusku oproti 2 521 hotelovým zařízením v ČR. V obou zemích hotely 3* třídy převažují. Počet ubytovacích zařízení jak v Moskvě, tak i v Petrohradu převládá nad počtem hotelových zařízení v Praze. Na rozdíl od Ruska v České republice jsou dvě restaurace, které mají Michelinskou hvězdu, v Rusku zatím žádná restaurace ji nemá. Počet cateringových služeb v Rusku je skoro pětkrát víc než v České republice.

Následkem toho, že Rusko je mnohem větší zemí než Česká republika, tedy infrastruktura v Rusku je vyvinutější. Například, v Rusku 240 letišť oproti 5 letištím v ČR, v Rusku železniční síť tvoří celkem 86 600 km železničních tratí oproti 9 406 km železničním tratím v ČR, v Rusku celková délka silnic a dálnic činí 1 529 400 km oproti 56 000 km v ČR. Rovněž Moskva je mnohem větší město než Praha, Moskevskou městskou dopravu tvoří celkem 761 linek veřejné dopravy oproti 185 linkám veřejné dopravy v Praze.

5.4 Statistické sledování

V České republice informace o konaných kongresových akcích poskytují statistiky ČSÚ, v Rusku se tím národní statistiky ani jiné státní orgány nezabývají. A proto tyto údaje porovnat nemůžeme.

Přesto provedeme srovnání podle mezinárodních statistik ICCA (Mezinárodní asociace kongresů a konferencí). Avšak statistiky ICCA poskytují informaci jen o setkání organizovaná mezinárodními asociacemi, která se konají pravidelně a která se střídají mezi minimálně třemi zeměmi. V České republice v roce 2019 bylo provedeno 171 setkání s 49 440 účastníky, zatímco v Rusku bylo 117 setkání s 28 152 účastníky. Česká republika předhání Rusko i v celosvětovém žebříčku, nacházejíc na 24. místě, zatímco Rusko je pouze na 35. místě. Co se týče srovnání Prahy a Brna s Moskvou a Petrohradem, počet konaných setkání v Praze v roce 2019 asi třikrát víc než v Moskvě. Zatímco počet konaných setkání v Petrohradu v roce 2019 asi dvakrát víc než v Brně. Pro Českou republiku nejúspěšnějším rokem provedení mezinárodních akcí byl rok 2017, v Rusku to byl rok 2019.

V Praze informace o konaných akcích poskytují MICE statistiky Prague Convention Bureau, když Moscow Convention Bureau v Moskvě tuto informaci nemá k dispozici. Russian Association of Business Travel poskytuje informace o akcích, které jí byly organizované, jiné statistické orgány se úplně tím nezabývají, proto mnou byly použity neoficiální zdroje informací, například webové stránky s archivy akcí. V Praze v roce 2018 konalo 2 130 akcí, přičemž více uskutečnilo korporátní konferencí a setkání – asi 60 % z celkového počtu akcí, když v Moskvě konalo třikrát víc než v Praze, konference činily 87 % z celkového počtu akcí. V Praze nejvíc setkání bylo zaměřených na farmacii, průmysl a vzdělávání a sociální vědy, zatímco v Moskvě největší počet akcí byl v oborech maloobchod, marketing a technologie.

5.5 Shrnutí poznatků

Na základě provedené analýzy kongresového cestovního ruchu v České republice a v Rusku, lze říct, že ČR je mnohem úspěšnější zemí v kongresovém průmyslu než Rusko. Zatímco Rusko z pohledu jeho obrovské rozlohy je vybavená lépe, Česká republika oproti tomu je lépe disponuje nabídkou kongresových a výstavních prostor a ubytovacích zařízení, je snadno dostupná a má zkušenosti s pořádáním kongresových akcí.

Situace v Rusku ukazuje, že země je příznivá pro rozvoj mezinárodního kongresového cestovního ruchu, protože má k dispozici vhodné kongresové a ubytovací zařízení. Nicméně v současné době Rusko má následující problémy v kongresovém průmyslu.

1. Nedostatek veřejných statistik o stavu kongresového cestovního ruchu.
2. Nedostatek kompetentní propagace a PR k vytvoření pozitivního obrazu Ruska a ruských regionů.
3. Neexistence cílené vzdělávací politiky na státní úrovni.
4. Nedostatek dostatečného rozpočtového financování a investic do odvětví kongresového cestovního ruchu.
5. Rozpor mezi cenou a kvalitou poskytovaných služeb.

Také z mého pohledu jedna ze zásadních překážek pro rozvoj kongresového cestovního ruchu v Rusku je nedostatek spolupráci účastníků kongresového cestovního ruchu, když v České republice tato kooperace aktivně podporuje rozvoj, například v Praze podpora spočívá ve finanční podpoře organizátorů velkých mezinárodních kongresů.

Z pohledu hlavního města Praha má největší přínos pro další rozvoj kongresového cestovního ruchu v zemi. Ale zde jsme limitováni kapacitou kongresového centra Praha, nejvýznamnějšího místa konání mezinárodních kongresů v České republice. Pokud Praha bude mít zájem o největší mezinárodní kongresy, které jsou nejatraktivnější jak z ekonomického hlediska, tak i z hlediska budování image kongresové destinace, je potřeba vytvořit moderní kongresový centrum s dostatečnou kapacitou a výstavní plochou.

6 Závěr

Diplomová práce se věnovala kongresovému cestovnímu ruchu v prostředí České republiky a Ruska, se zaměřením na hlavní města těchto zemí. Cílem práce bylo charakterizovat stav kongresového cestovního ruchu v České republice a v Rusku, a následně porovnat situaci v zemích podle vybraných kritérií.

Na začátku bylo prozkoumáno, co je kongresový cestovní ruch a jaký je jeho význam. Dále se praktická část zabývala skutečnou situací v České republice a v Rusku, konkrétně úrovní kongresového potenciálu ve vybraných zemích. Ze statistických údajů byla dozvěděna určitá nabídka kongresových prostor, ubytovacích zařízení a stravovacích služeb, a také stav infrastruktury ve vybraných zemích, včetně počtu letišť, celkové délky železniční sítě, silnic a dálnic, počtu linek městské hromadné dopravy. V Rusku tyto ukazatele je mnohem větší než v České republice, a to hlavně z důvodu velké rozlohy Ruska. Dále byly analyzovány získané statistické údaje z národních a mezinárodních statistik o kongresových akcích konaných v České republice a v Rusku a v jejich hlavních městech v letech 2014-2019. V případě Prahy byl prozkoumán velký počet ukazatelů, včetně celkového počtu akcí a také jejich rozdělení podle typu, velikosti, délky, místa konání, zaměření. Rovněž byl prozkoumán dopad pandemie COVID-19 na kongresový cestovní ruch v ČR a Rusku. V obou zemích pandemie a s ní související omezení měly obrovský vliv na kongresový průmysl. V následující kapitole bylo provedeno zhodnocení, a nakonec srovnání stavu kongresového průmyslu v obou zemích. Byly komparovány klíčové ukazatele, kongresový potenciál, míra spolupráce účastníků na pole kongresového cestovního ruchu a úroveň statistického sledování.

Během diplomové práce, bylo stanoveno, že se Česká republika a Rusko nachází na různých stupních rozvoje kongresového cestovního ruchu. Přestože Rusko díky své obrovské rozloze má větší počet kongresových prostor, ubytovacích zařízení a stravovacích služeb než Česká republika, avšak ČR je mnohem úspěšnější jich disponuje. Rusko má velký potenciál, ale na začátku je třeba zdokonalit úroveň spolupráce účastníků kongresového cestovního ruchu a rovněž je nutné realizovat oficiální statistické sledování kongresového potenciálu země. V případě České republiky pro další rozvoj kongresového průmyslu, v dlouhém časovém horizontu pro provedené velkých mezinárodních kongresu je třeba vytvořit nové kongresové prostory s dostatečnou kapacitou.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné dokumenty

BERÁNEK, Jaromír a kol., 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: MAG CONSULTING, 296 s. ISBN 978-80-86724-46-1.

GYR, Ueli, 2010. *The History of Tourism: Structures on the Path to Modernity*. Institut für Europäische Geschichte.

HUNZIKER, W., KRAPF, K. *Grundriss Der Allgemeinen Fremdenverkehrslehre*. Zurich: Polygr. Verlag, 1942.

INDROVÁ, Jarmila, 2004. *Cestovní ruch I*. Praha: Oeconomica, 113 s. ISBN 80-245-0799-4.

INSTITUT OBCHODNÍHO A CESTOVNÍHO RUCHU, 2006. *Kongresový a incentivní cestovní ruch*. Praha: MAG CONSULTING, 80 s. ISBN 80-86724-20-4.

ORIEŠKA, Ján, 2004. *Kongresový cestovní ruch*. PRAHA: IDEA SERVIS, 139 s. ISBN 80-85970-45-7.

RYGLOVÁ, Kateřina, 2007. *Cestovní ruch (soubor studijních materiálů)*. Ostrava: Key Publishing, 81 s. ISBN 978-80-86575-57-5.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, 2011. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada Publishing, 216 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

ŠAUER, Martin, Jiří VYSTOUPIL a Andrea HOLEŠINECKÁ, 2015. *Cestovní ruch. Učební text*. Brno: Masarykova univerzita, 477 s.

Elektronické dokumenty

About – UFI The Global Association of the Exhibition Industry, © 2021. UFI The Global Association of the Exhibition Industry [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://www.ufi.org/about/>

About AIPC, © 2020. AIPC [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://aipc.org/about-aipc/>

About Czech Convention Bureau, © 2021. *CzechTourism* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.visitczechrepublic.com/en-US/Czech-Convention-Bureau/About>

About IACC, © 2021. IACC. Meeting Space. Conference Centers. Meeting Venues [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://www.iacconline.org/about-us>

About ICCA, © 2021. ICCA – International Congress and Convention Association [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://www.iccaworld.org/abouticca/>

About Russian Convention Bureau. *The National Convention Bureau Association* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <http://russiacb.com/en/about/>

About the association, © 2013. *ACTE Russia in partnership with Russian Association of Business Travel* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <http://businessstravelrussia.ru/en/about/about-the-association/>

AIIC International Association of Conference Interpreters [online], © 2019. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://aiic.org>

KPMG. *Analýza kongresového a incentivního segmentu cestovního ruchu* [online], 2011. Praha [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/MMR/media/MMR_StaryWeb/import/Cestovn%C3%AD%20ruch/Statistiky%20a%20anal%C3%AD%20statistick%C3%AD%20dat%20o%20cestovn%C3%ADm%20ruchu/Analyza-kongresoveho-a-incentivniho-segmentu-cesto.pdf

KPMG. *Analýza kongresového průmyslu a jeho dopadů v Praze* [online], 2017. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: https://www.icot.cz/files/Kongresovy_prumysl_v%20Praze_analyza_dopady_CZ.pdf

Business Hotel Moscow, Russia, © 1996–2021. *Moscow Marriott Grand Hotel* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.marriott.com/hotels/hotel-photos/mowgr-moscow-marriott-grand-hotel/>

Cateringové společnosti z celé ČR [online], © 2015-2021. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.caterings.cz/cateringy>

České republice hrozí budoucnost bez akcí, 2020. In: *Prague Convention Bureau* [online]. Praha, 31. srpna 2020 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: https://www.pragueconvention.cz/file/7553/tz_ceske-republice-hrozi-budoucnost-bez-akci_31082020.pdf

DPP v datech, © 2021. *Dopravní podnik hlavního města Prahy* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.dpp.cz/spolecnost/o-spolecnosti/dpp-v-datech>

European Communities, 2000. Methodological manual for statistics on congresses and conferences [online]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 75 s. [cit. 2021-01-25]. ISBN 92-828-9213-1. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/KS-28-00-599-__-I-EN.pdf

European Federation of Conference Towns, © 1907–2021. UIA Union of International Associations [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://uia.org/s/or/en/1100037688>

Federální služba státní statistiky, 2019. *Труд и занятость в России. 2019* [online]. Moskva [cit. 2021-03-14]. ISBN 978-5-89476-476-4. Dostupné z: https://rosstat.gov.ru/storage/mediabank/Trud_2019.pdf

Forum Karlín – konferenční a eventové prostory, Praha 8 [online], © 2020–2021. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.dejsiprostor.cz/cs/eventy/praha-8/moderni-multifunkcni-konferencni-prostory-praha-8>

Grandhotel Pupp [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.pupp.cz>

Hotel Hilton Prague [online], © 2021. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: https://www.hiltonhotels.com/cs_CZ/ceska-republika/hilton-prague/

ICCA Statistics Report Country & City Rankings Public Abstract: The International Association Meetings Market 2019 [online], 2020. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwit57XTmbzvAhVsoosKHWMI2wQFjAAegQIBBAD&url=http%3A%2>

F%2Fwww.iccaworld.org%2Fdcps%2Fdoc.cfm%3Fdocid%3D2396&usg=AOvVaw31Ey
CWmbv2dpU3CvdzVhw3

ICCA Statistics Report Country & City Rankings Public Abstract: The International Association Meetings Market 2018 [online], 2019. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiH96X0mbzvAhVj-ioKHSbFDxsQFjACegQIAxAD&url=http%3A%2F%2Fwww.iccaworld.org%2Fdcps%2Fdoc.cfm%3Fdocid%3D2321&usg=AOvVaw3vQuxmCh279kYbJdDhUo9k>

ICCA Statistics Report Country & City Rankings Public Abstract: The International Association Meetings Market 2017 [online], 2018. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiZ8rmMmrzvAhVgCRAIHxjZD-UQFjABegQIAhAD&url=https%3A%2F%2Fwww.iccaworld.org%2Fdcps%2Fdoc.cfm%3Fdocid%3D2241&usg=AOvVaw2sTfYeN90tPTpmNO484wvN>

ICCA Statistics Report Country & City Rankings Public Abstract: The International Association Meetings Market 2016 [online], 2017. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjxsdmimrzvAhVSi8MKHeE0C5EQFjABegQIBBAD&url=https%3A%2F%2Fwww.iccaworld.org%2Fdcps%2Fdoc.cfm%3Fdocid%3D2082&usg=AOvVaw14IFCefBOCG0wnV_JloFVm

ICCA Statistics Report Country & City Rankings Public Abstract: The International Association Meetings Market 2015 [online], 2016. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjWp8iymrzvAhUDxosKHWnRA8UQFjAAegQIBBAD&url=https%3A%2F%2Fwww.iccaworld.org%2Fdcps%2Fdoc.cfm%3Fdocid%3D1951&usg=AOvVaw3XH_HpLuFY6BISRxnHsOsI

ICCA Statistics Report Country & City Rankings Public Abstract: The International Association Meetings Market 2014 [online], 2015. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8>

&ved=2ahUKEwix_f7DmrzvAhUqxosKHcwSDRoQFjACegQIAxAD&url=https%3A%2F%2Fwww.iccaworld.org%2Fdcps%2Fdoc.cfm%3Fdocid%3D1789&usg=AOvVaw2MS5tYey2mbTW_ZmrwzYi

INCON [online], © 2021. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://www.incon-pco.com>

Intercontinental Prague. *Firemní akce* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.firemniakce.cz/intercontinental-prague>

International Tourism Trade Fairs Association, © 1907–2021. UIA Union of International Associations [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://uia.org/s/or/en/1100012401>

Kapacity prostor, © 2021. *Prague Congress Centre* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.praguecc.cz/cz/kapacity-prostor>

Konference a eventy, © 2021. *Clarion Congress Hotel Prague* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.clarioncongresshotelprague.com/cs/konference-a-eventy>

Konference, © 2017. *Hotel Malý Pivovar* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.hotelmalypivovar.cz/index.php/cz/konference>

Konference, © 2021. *Hotel Růže* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <http://www.hotelruze.cz/meetings-cs.html#category-1>

Kongresové centrum. *TOP HOTEL Praha* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.tophotel.cz/cs/kongresy/>

Letecké společnosti na letišti Praha, 2021. *Pragueairport.co.uk* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.pragueairport.co.uk/cs/letecke-spolecnosti-na-letisti-praha>

Letiště Václava Havla Praha odbavilo za rok 2019 rekordních 17,8 milionů cestujících, © 2021. *Letiště Praha, a. s.* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.prg.aero/letiste-vaclava-havla-praha-odbavilo-za-rok-2019-rekordnich-178-milionu-cestujicich>

Meetings & Events in St. Petersburg, Victory Square – Park Inn, © 2021. *Radisson Hotel Group* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.radissonhotels.com/en-us/hotels/park-inn-conference-st-petersburg-pulkovskaya/meeting-events>

MICE statistiky, Praha, 2018, 2018. In: *Prague Convention Bureau* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: https://www.pragueconvention.cz/file/3914/2018_mice-statistiky-praha_celkem.pdf

MICE statistiky, srovnání roků 2017, 2017 a 2018, 2018. In: *Prague Convention Bureau* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: https://www.pragueconvention.cz/file/3915/mice-statistiky_srovnani-2016-2017-vs-2018.pdf

Michelin znovu rozdával v ČR hvězdy. Co není v Praze, ignoruje, 2020. *Novinky.cz* [online]. © 2013-2021. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/muzi/clanek/michelin-znovu-rozdaval-v-cr-hvezdy-co-neni-v-praze-ignoruje-40328216>

O NÁS. *Wellness hotel Babylon* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.hotelbabylon.cz/cs/kongres/o-nas.html#>

O Prague Convention Bureau, © 2021. *Prague Convention Bureau*[online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.pragueconvention.cz/cz/o-nas/>

O2 aréna získává menšího souseda, otevřelo se nové O2 universum, © 1999–2021. *IDNES.cz* [online]. 23. září 2019 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/o2-universum-otevreni-praha-vysocany.A190923_175819_praha-zpravy_zuf

OECD Tourism Trends and Policies 2020 [online], 2020. [cit. 2021-01-24]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/cfe/tourism/2020-Tourism-Brochure.pdf>

Pronájem prostor. *Kongresové centrum Zlín* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <http://www.kc-zlin.cz/24852-pronajem-prostor>

Prostory & salonky. *SPA HOTEL THERMAL ****, Karlovy Vary* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.thermal.cz/cs/prostory-salonky/>

Provozovatelé železniční dopravy v Česku. *Omio* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.omio.cz/dopravci/vlaky>

Roscongress Foundation, ©2007-2021. *ROSCONGRESS* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://roscongress.org/en/about/>

Satelitní účet cestovního ruchu, 2021. *Český statistický úřad* [online]. 26. února 2021 [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

Veletrhy Brno [online], © 2021. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.bvv.cz>

Veřejná databáze: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie, 2019. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&pvo=CRU01&sp=A&pvokc=&katalog=31742&z=T>

Veřejná databáze: Konference v hromadných ubytovacích zařízeních, 2019. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&z=T&f=TABULKA&katalog=31742&pvo=CRU07&sp=A&skupId=1270&str=v75>

Výstavní výzkumné centrum R&C, 2021. COVID-19: угрозы и вызовы событийной индустрии в России. Результаты опроса участников рынка. Часть 2. Итоги 2020 года. In: *Roscongress* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: https://roscongress.org/upload/medialibrary/949/2-chast_issledovanie-po-koronavirusu.pdf

Z rekordního vzestupu do rekordního propadu. Vliv krizových opatření na pražský kongresový průmysl je enormní, 2020. In: *Prague Convention Bureau* [online]. 14. května 2020. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://www.pragueconvention.cz/cz/novinky/z-rekordniho-vzestupu-do-rekordniho-propadu-vliv-krizovych-opatreni-na-prazsky-kongresovy-prumysl-je-enormni>

Základní charakteristika železniční sítě, 2020. *Správa železnic* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.spravazeleznic.cz/o-nas/vse-o-sprave-zeleznic/zeleznic-cr/zeleznicni-sit-v-cr>

Základní informace o agentuře CzechTourism. *CzechTourism*, © 2021 [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/O-nas/Zakladni-informace/Zakladni-informace-o-agenture-CzechTourism>

Аэропорт Шереметьево обслужил свыше 49,9 млн пассажиров в 2019 году, 2020. *Sheremetyevo mezinárodní letiště* [online]. 9. ledna 2020. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: https://www.svo.aero/ru/press_center/press_releases/sheremetyevo-airport-served-over-49.9-million-passengers-in-2019

Бизнес-календарь 2019 года, 2019. *Inc. Russia* [online]. 16. května 2019. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://incrussia.ru/understand/business-calendar-2019/>

В 2018 году в России выросла протяженность автомобильных дорог и линий метрополитена, 2018. *Federální služba státní statistiky* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: https://www.gks.ru/free_doc/new_site/rosstat/smi/transp18.htm

Ведущие конгрессно-выставочные площадки России, © 2007–2021. *Roscongress* [online]. 31. května 2019 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://roscongress.org/blog/vedushchie-kongressno-vystavochnye-ploshchadki-rossii/>

Государственный реестр аэродромов и вертодромов гражданской авиации Российской Федерации, © 2010–2021. *Agentura federální letecké dopravy* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://favt.gov.ru/dejatelnost-ajeroporty-i-ajerodromy-reestr-grajdanskih-ajerodromov-rf/>

Доходы делового туризма в РФ из-за COVID-19 упали на 80 %, 2020. In: *Izvestia* [online]. [cit. 2021-03-14]. 23. listopadu 2020. Dostupné z: <https://iz.ru/1090869/2020-11-23/dokhody-delovogo-turizma-v-rf-iz-za-covid-19-upali-na-80>

*Конгресс-отель Россия 3** [online], © 2008-2021. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.chebhotel.ru>

Конференции, © 2008–2021. *Expomap* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://expomap.ru/conference/>

Мероприятия членов РСВЯ, © 2021. *Ruský svaz výstav a veletrhů* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.ruef.ru/meropriyatiya-chlenov-rsvya.html#/>

Мероприятия, © 2013. *ACTE Russia in partnership with Russian Association of Business Travel* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: http://businesstravelrussia.ru/activities/2019/?YEAR=2019&PAGEN_4=2

Московское Конгрессе Бюро. *Moscow Convention Bureau (MCB)* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <http://mcb-bureau.ru/>

Площадки для корпоративных мероприятий в Москве, © 2005-2021. *Pogostite.ru* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.pogostite.ru/conferenc-zaly/moskva>

Положение о Федеральном агентстве по туризму. *Federální agentura pro cestovní ruch* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: https://tourism.gov.ru/contents/ob_agentstve/Regulation_of_the_Russiatourism/

Почти 700 маршрутов и 3,8 миллиона пассажиров: московский автобус празднует день рождения, 2017. *Oficiální web starosty Moskvu* [online]. 8. srpna 2017. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.mos.ru/news/item/27608073/>

Проведение мероприятий в конгресс-парке «Волынское», © 2005-2021. *Конгресс-парк "Волынское"* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.volynskoye.ru/meropriyatiya/>

Розничная торговля, услуги населению, туризм, © 1999-2021. *Federální služba státní statistiky* [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://rosstat.gov.ru/folder/23457>

Рынок кейтеринга в России, 2015. *Cateringconsulting.ru* [online]. 13. října 2015. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://cateringconsulting.ru/publications/rynok-kejteringa-v-rossii>

Сколько отелей в мире и где больше всего "пятизвездников", 2019. *Sdružení provozovatelů cest* [online]. 22. dubna 2019. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.atorus.ru/news/press-centre/new/46755.html>

Статистические данные по РФ в период 2018-2019 годы. *Federální agentura pro cestovní ruch* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://tourism.gov.ru/contents/statistika/statisticheskie-dannye-po-rf-2/statisticheskie-dannye-po-rf-v-period-2018-2019-gody/>

Seznam obrázků

Obrázek 1	Typologie kongresů a konferencí podle Evropské unie.....	28
Obrázek 2	Rozložení konaných konferencí dle místa konání v České republice v roce 2019 51	
Obrázek 3	Rozložení konaných konferencí dle krajů České republiky v roce 2019	52
Obrázek 4	Rozdělení podle typu akcí konaných v Praze v 2018	55
Obrázek 5	Rozdělení podle velikosti akcí konaných v Praze v 2018	56
Obrázek 6	Rozdělení podle délky akcí konaných v Praze v 2018	56
Obrázek 7	Rozdělení podle místa konání akcí v Praze v 2018	57
Obrázek 8	Rozdělení podle zaměření akcí konaných v Praze v 2018.....	57
Obrázek 9	Rozdělení akcí podle zaměření konaných v Moskvě v roce 2019.....	61
Obrázek 10	Rozdělení naplánovaných akcí v Rusku v roce 2020.....	64

Seznam tabulek

Tabulka 1	Počet a kapacita konferenčních zařízení v ČR podle typu poskytovaných prostor 44	
Tabulka 2	Seznam poskytovatelů prostor pro kongresové akce v České republice	44
Tabulka 3	Počet a kapacita konferenčních zařízení v Praze dle typu poskytovaných prostorů 45	
Tabulka 4	Počet konferenčních zařízení v Rusku dle typu poskytovaných prostor	46
Tabulka 5	Seznam největších poskytovatelů prostor pro kongresové akce v Rusku	46
Tabulka 6	Počet konferenčních zařízení v Moskvě dle typu poskytovaných prostorů.....	47
Tabulka 7	Počet hotelových zařízení dle kategorie v České republice a v Praze	48
Tabulka 8	Počet hotelových zařízení dle kategorie v Rusku, v Moskvě a v Petrohradě	48
Tabulka 9	Počet konferencí v hromadných ubytovacích zařízeních v České republice a v Praze v 2014-2019	50
Tabulka 10	Počet konferencí v hromadných ubytovacích zařízeních v České republice a v Praze v 2014-2019	51
Tabulka 11	Počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi a počet účastníků v České republice v 2014-2019	53
Tabulka 12	Počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi a počet účastníků v Praze a v Brno v 2014-2019	53

Tabulka 13	Počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi a počet účastníků v Rusku v 2014-2019.....	54
Tabulka 14	Počet setkání organizovaná mezinárodními asociacemi a počet účastníků v Moskvě a v Petrohradu v 2014-2019.....	55
Tabulka 15	Celkový počet akcí konaných v Praze v 2016-2018.....	58
Tabulka 16	Rozdělení podle účelu akcí konaných v Praze v 2016-2018.....	58
Tabulka 17	Rozdělení podle délky akcí konaných v Praze v 2016-2018.....	59
Tabulka 18	Rozdělení podle velikosti akcí konaných v Praze v 2016-2018.....	59
Tabulka 19	Rozdělení podle místa konání akcí v Praze v 2016-2018.....	59
Tabulka 20	Rozdělení podle předmětu akcí konaných v Praze v 2016-2018.....	60
Tabulka 21	Počet akcí konaných v Moskvě v 2012-2019.....	61
Tabulka 22	Počet výstav a veletrhů konaných v Moskvě v 2014-2019.....	62
Tabulka 23	Počet konferencí konaných v Moskvě v 2017-2019 dle měsíců.....	62
Tabulka 24	Rozdělení podle účelu akcí konaných v Moskvě v 2016-2019.....	63